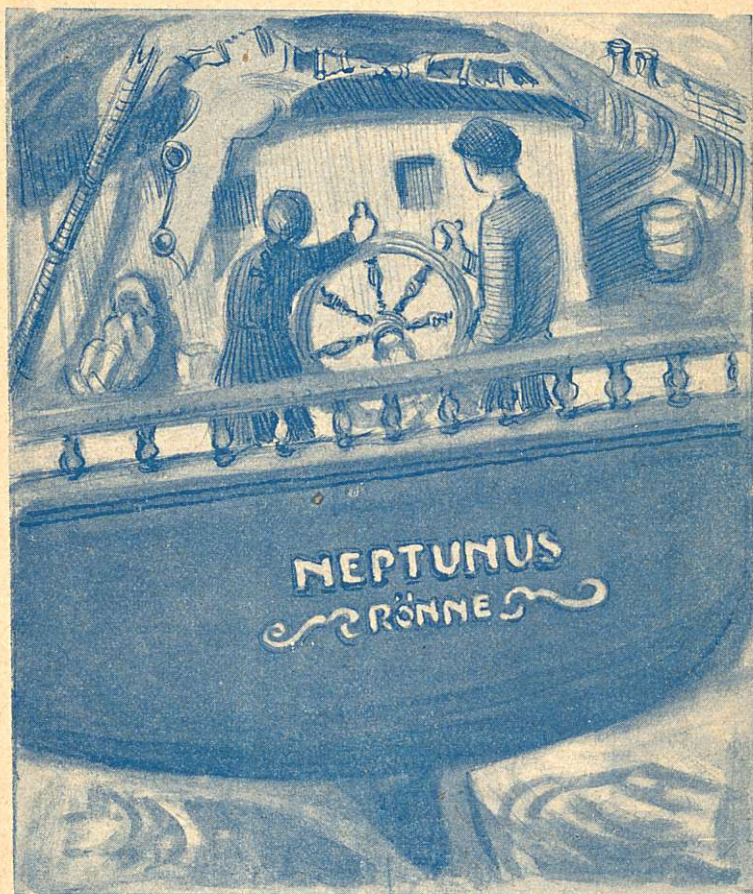

NUORIA SANKAREITA

WALTER CHRISTMASin Kertomuksia

(S. H.)

N:o 39

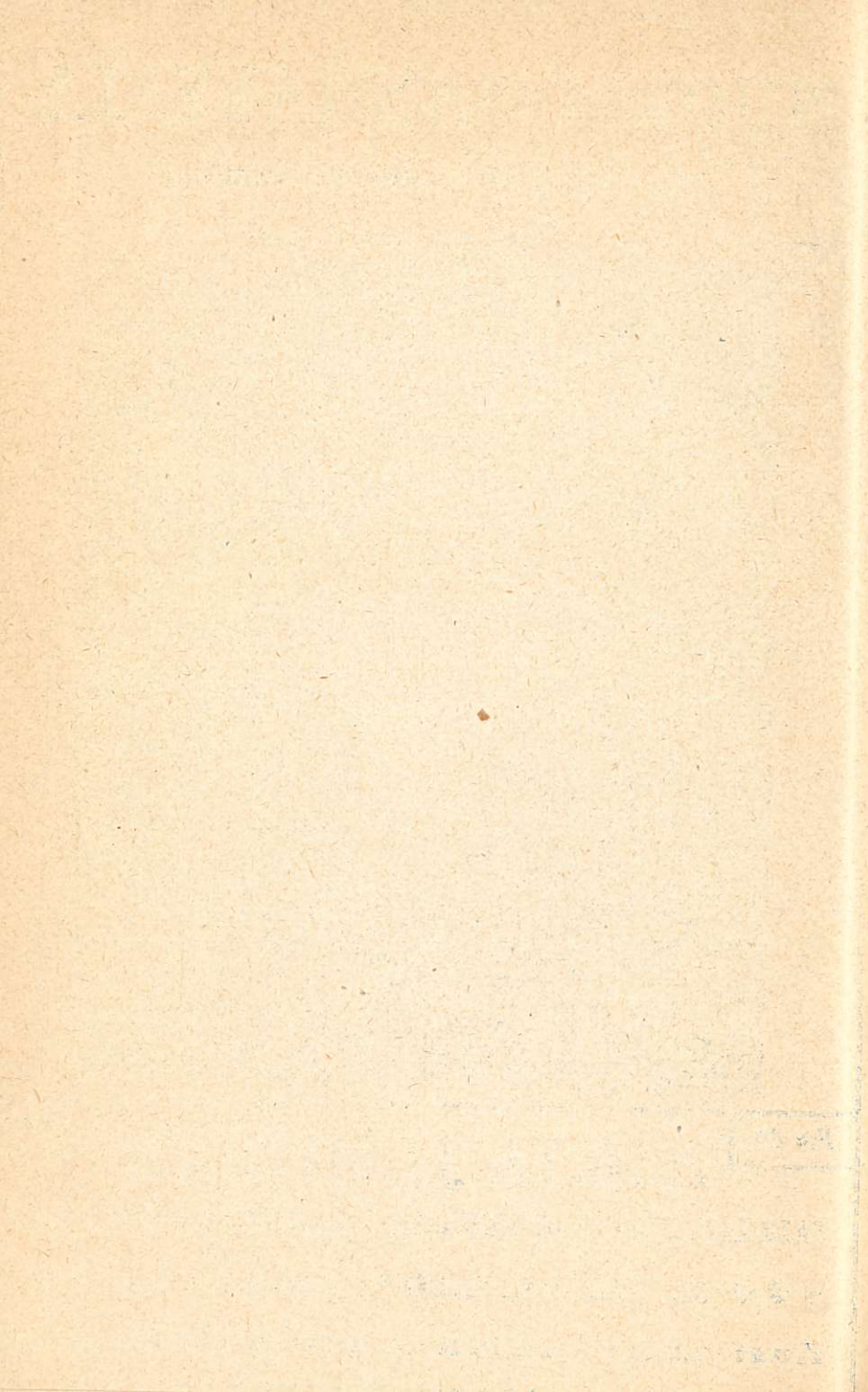
MAILTA JA MERILTÄ

25 p:ää

SEIKKAILUJA · KERTOMUKSIA · KUVAUKSIA NUORISOLLE

✻ ✻ ✻ Toimittanut TEUVO PAKKALA ✻ ✻ ✻

Kustannusosakeyhtiö Otava · Helsingissä

MAILTA JA MERILTÄ 39

NUORIA SANKAREITA

KIRJOITTANUT
WALTER CHRISTMAS

Urotyö.

Vasta sitten kun luodetuuli on ulvoen puhaltanut Pohjanmereltä halki Jyllannin niemimaan ja Kattegatin alas Sjellannin rantaa kohti, saavuttaa se Rokkelejen aution kivikkorannan. Se on köyhä kalastajakylä, alttiina kaikille tuulille, maa on laihaa, ja kaikkien elämä on ankaa uurtamista ja puurtamista. Mutta Rokkelejen asukkaat tarttuvat työhön kovin kourin, ahertavat vaimojen ja lasten, kodin ja konnun puolesta, kunnes laskevat väsyneet jäsenensä levolle hiekkaiseen kalmistoon tahi syvään mereen, jonka kuohuissa ovat niin monta kuumaa taistelua taistelleet.

Rokkeleje muistuttaa kapeata viivaa, minkä päässä on piste. Viiva on kalastajatupien pitkä jono, jotka kaikki ovat samalla puolella rannikon solateitä, piste on kauimpana lännessä oleva pieni kirkko.

Eräässä kalmiston kulmauksessa seisoi Mads haudankaivaja ja oikaisi hieman mustaa puulevyä, jonka valkoinen kirjoitus todistaa, että »Tässä lepää Maren, Pihlin leski». Senjälkeen hän heitti lapion olalleen, sillä hän oli juuri ikään saanut työnsä valmiiksi.

»Siellä se nyt lepää», sanoi hän syvällä, vakuuttavalla äänellä, »ja kylläpä lapsille jää kovat päivät».

»Lapsi parat», lisäsi Madsin vaimo — hän autteli kernaasti milloin ehti miestänsä haudankaivussa — »niin, Antonhan kyllä menee itse purjehtimaan, mutta nuo molemmat pienokaiset joutuvat varmaankin vaivaistaloon. — Tuossahan he menevät kaikki kolme.» Hän viittasi maantielle,

jossa kolme lasta tallusti auringonpaahteessa ja pölyssä. He olivat paljasjaloin ja kulkivat käsikkäin — suuri poika keskellä, oikealla kahdeksanvuotias tyttö ja vastakkaisella puolella pieni paljaspäinen pojanpallero, jolla oli kihara pellavatukka.

»Niin, niin saattaa käydä», tuumiskeli Mads. »Ja nyt meidän on lähdeittävä kotiin saadaksemme hieman ruokaa, muoriseni.»

Ja sitten Mads ja hänen vaimonsa läksivät Rokkelejen hietaisen kalmiston köyhäinhaudoilta, sulkiivat portin ja menivät kotiin.

Jonkun matkan päässä kalastajamajojen pitkästä jonosta, autiolla yhteismaalla ja aivan veden rannalla oli se kalastajamaja, jonka sekä Pihl että hänen leskensä Maren olivat jättäneet, edellinen senvuoksi, että oli veneineen, verkkoineen ja muine kalastuskompeineen viisi vuotta sitten hukkunut ankarassa joulumyrskyssä, jälkimäinen siksi, että sai ponnistaa viimeiset voimansa koettaessaan pitää vähäisiä rippeitä, mitkä vielä olivat jäljellä. Köyhäinhoitolaitos piti huolen hautauksesta, sillä taloon ei jäänyt ainoatakaan kolikkoa. Mutta kauppiaille ja leipurille oltiin velkaa, ja verotkin olivat maksamatta. Nimismies ei nähnyt muuta neuvoa kuin että talo irtaimistoineen oli myytävä huutokaupalla, jolloin kukin sai nipin napin omansa.

Pieni savella tivistetty ristikkotupa, joka kohosi pienen, hietaisen perunamaan ja kivikkorannan välillä ja ikäänkuin värisi köyhyydessään ja yksinäisyydessään, ei ollut juuri upean näköinen. Mutta kolmelle orpolapselle se kuitenkin oli ollut koko maailman ihanin paikka, ja heidän nyt kulkiessaan maantieltä tupaa kohti pääsivät kyynellet vapaasti valloilleen.

»Ah, eihän toki sellaista saa tapahtua, Anton», nyhkytti Anna-Sohvi
»ei k o s k a a n!»

Ja pikku Nuutti alkoi huutaa täyttä kurkkua, likainen rysty kummassakin silmässä. Itse miehekäs, kolmetoistavuotias Antonkin tunsijotakin paksua kaulassaan, ja hänen teerenpilkkuisille kasvoilleen valui kyynel toisensa jälkeen.

»Voi, Anton, sinä et saa antaa hänen tulla ottamaan minua ja Pikku-Nuuttia, sinä et s a a!»

Anna-Sohvi parkahan tiesi, että iltapäivällä vaivaistalon johtaja tulee heitä noutamaan. Vaivaistalo, se oli hänen ja kaikkien avuttomain lapsiraukkain kauhistus. Kaikki hänen toivonsa oli kiintynyt Antoniini; sillä Rokkelejestä Anholtiin asti ei ollut elävää sielua, joka olisi kyennyt auttamaan, jollei Anton keksisi keinoa.

He kulkivat tuvan ohi rannalle.

Rantaäyräaseen oli isä kaivanut uurteen kahden paalurivin väliin. Siinä hänen veneensä oli kalaretkien jälkeen valkamassa, kunnes painui merenpohjaan. Mutta mustaksi maalatun laivaveneen, joka tänään sinne liukui, oli Anton lainannut sen aluksen laivurilta, johon hän oli ottanut

pestin. Parkasta purettiin sementtiä Möllessä, kaukana Kullenin toisella puolella, niin että Antonin oli ollut helppo purjehtia hautajaisiksi kotiin leppoissa itätuulussa.

Anton ja Anna-Sohvi istuutuivat veneen vieressä olevalle vanhalle kalatynnyrille Pikku-Nuutti keskellään. Postimestarinrouva oli antanut heille pussillisen ruokaa ja kolme viiniläisleipää: lapsille tulee nälkä, olipa suru miten suuri hyvänsä.

Anna-Sohvi oli jakajana, ja kaikki kolme tarrasivat voileipään ja juustoon; viiniläisleipä tuli sitten jälkiruuaksi. Ja kun vatsa on täynnä, alkavat toiveet herätä, siten käy sekä suurille että pienille. Lapset venytelivät itseään lämpöisessä hiekassa, Pikku-Nuutti vaipui heti uneen pää Anna-Sohvin polvella.

»Saattaisitpa toki puhella minulle jotakin, Anton», tuumiskeli Anna-Sohvi, sillä toinen ei ollut koko kotimatalla virkkanut sanaakaan. — Anton ei ollut niitä, jotka puhuvat paljon, eivätkä ajatukset risteilleet varsin nopeasti hänen aivoissaan. Mutta saadessaan riittävästi aikaa osui hän kyllä oikeaan.

»Tuuli on kääntynyt hieman etelään», alkoi hän, tuijottaen taivaalle.

Anna-Sohvi katseli pilviin ja sitten Antoniin —?

»Jos kaikki menee kuin mennä pitää, niin Anholtiin pääsee varmaan-kin kahdeksassa tunnissa.»

»Tiina täti», huudahti Anna-Sohvi ja hänen ajatuksissaan välähti jotakin. »Niin, juuri hän», varmensi Anton, »ja sitten johtaja saa etsiä sinua ja Pikku-Nuuttia mistä tahtoo».

Anna-Sohvi sävähti, niin että lapsi putosi hänen polveltaan, mutta nukkui makeasti yhä edelleen. — Tiina täti! He tuskin muistivatkaan häntä, mutta hän oli kuitenkin heidän ainoa sukulaisensa. Hän oli naimisissa erään Anholtin kalastajan kanssa. Eihän saata tulla kysymyseenkään, että hän ajaisi sisarensa lapset takaisin Rokkelejen vaivastaloon — koskaan se ei saata tulla kysymykseen, tuumivat sekä Anton että Anna-Sohvi, kun he vaan ensiksi kunnolla pääsisivät tädin luokse.

»Minulla on neljän päivän loma», selitti Anton, »siinä ajassa ehdin takaisin alukselle». Senjälkeen hän otti esille punareunaisen nenäliinansa, avasi solmun ja otti siitä 2 markkaa 35 penniä. »Nyt menet leipuriin ostamaan ruisleipää, ja kauppiaalta saat puolen naulaa margariinia ja hapanjuustoa — ja vielä hieman lihamakkaraa. Siinä on eväämme. Ja sitten sinä, Anna-Sohvi, kiiruhdat hieman; sillä aikaa minä laitan veneen kuntoon.»

Ja Anna-Sohvi kiiruhti maantietä, niin että pöly tuprusi. Mutta Anton nosti veneen maston ja laittoi kaikki kuntoon.

Puolen tunnin kuluttua kaikki kolme seisoivat tuvassa ja sanoivat jäähyväiset vanhalle kodille. Siinä oli ainoastaan huone ja keittiö. Ja köyhältä se näytti, sillä kaikki mikä johonkin kelpasi, oli äidin täytynyt myydä. Mutta suuri sänky, jossa äiti oli kuollut, ja pienempi, joka oli ollut Pikku-Nuutin ja Anna-Sohvin, olivat vielä jäljellä, sa-

moinkuin siniseksi maalattu kaappi, jonka päällä oli punaisia kukkia ja näkinkenkärasia — ja sitten isän ja äidin muotokuvat täydessä hääasussa. Mutta sen Anton otti naulasta, se ei saanut mennä »avisuonissa».

Murheellisia ja allapäin he olivat, mutta aikaa ei ollut pitkiin vetistelemissiin, oli jouduttava matkalle ennen vaivaistalonjohtajan tuloa, ja iltapäivä oli jo pitkällä.

Anton sulki tuvan oven, sai Anna-Sohvin ja Pikku-Nuutin veneeseen, säilytti peräteljon alle ruokavarat ja kaksi vesipulloa, vanhan huivin ja lasten vähät vaatteet. Senjälkeen hän sauvoi veneen uurteesta syvään veteen, kohotti purjeen ja niinpä alus lipumaan tuulen hiljaa hengähdellessä. Hypellen ja keinuen se liiti pitkin väreilevää, päivänpaisteista merenpintaa; heidän jälkeensä katosi maa, vanha Rokkeleje, kunnes kaikki tyyntä vain kaukaa auringonussissa kimalsi.

»Jumalan kiitos, että sinä, Anton, olet meidän kanssamme. Tiesin kyllä, ettei Herramme tahto saattanut koskaan olla, että meille kävisi niin huonosti.» Anna-Sohvi varjosti silmiään: »Miten pitkälti vielä saattaa olla Anholtiin?»

Olihan sinne matkaa. Siksi he koettivat asetta kaikki mahdollisimman mukavaksi. Anton istui kauimpana perässä, peräsiintä ja jalusnuoraa hoitamassa, Anna-Sohvi veneen keskellä ja Pikku-Nuutti kokassa. Siinä hän heti vaipui uneen, sillä Pikku-Nuutti oli merkillinen siinä suhteessa, että hän aina osasi nukkua ja aina syödä.

Purjehtiminen sujui niin hyvin kuin toivoa saattoi, iltapäiväksi tuuli kuitenkin asettui. Vene kellui aivan paikoillaan mainingeissa, ja purje lepatti veltona mastoa vasten.

Pikku-Nuutti heräsi ja luuli olevansa kotona, mutta päästi haikean itkun huomattessaan olevansa kaukana aavalla merellä. Silloin Anna-Sohvi ehdotti, että he rupeaisivat syömään päivällistä. Mutta Anton antoi ainoastaan puolet ruokavaroista. Hän katseli joka ilmansuunnalle mietiskelevin ilmein: saattoihan tapahtua, että purjehdus tulisi hieman pitemmäksi — olisipa hänellä vain kompassi! — Ja juuri heidän purressaan viimeisiä paloja kelmeni aurinko kelmenemistään, kunnes se katosi ikäänkuin valkoinen, loistava höyry olisi sen vaippaansa kietonut. Länneestä kieri kylmä, kostea usva Kattegatin yli. Pian ei nähnyt mitään kymmenenkään sylen päähän veneestä.

Ja usvan keralla kulki raitis tuulahdus yli veden. Vene halkoi aaltoja, ja Antonilla oli täysi työ pitäessään venettä kurissa, jotteivät laineet roiskuisi yli laitojen ja heittäisi vaahtoa ja suolavettä Anna-Sohvin ja Pikku-Nuutin niskaan. Molemmat he ryömivät aivan lähelle toisiaan kietoen huivin ympärilleen ja tuijottaen kauhistuneina maalliseen suojelijaansa, Antoniin.

Siten he istuivat pimeään tuloon asti. Sitten tuuli jälleen talttui, ja vene keinueli hiljaa edelleen. Mutta mihin? — Poika ei tiennyt ohjasiko hän pohjoiseen vai etelään. Nyt Herran täytyi auttaa, sillä Anton ei kyennyt enempää!

Ja kuu kohosi. Usva kieri kuin hopealla kirjaeltu harso vihreälle kimaltelevilla aallonharjoilla. Äkillinen tuulenpuuska hajoitti silloin tällöin harson, ja näytti kuin ihmeellisiä usvaolentoja olisi liidellyt väreilevällä merenpinnalla. Kaukaa kuului höyryvihellinten pitkiä puhalluksia ja purjealusten sumutorvien hillittyä ulvontaa. Se kuului villien jättiläiseläinten ulvonnalta.

Veneen keskellä olivat molemmat pienet lapset vapisten kylmästä ja pelosta ja melkein läpimärkinä laineidenroiskeesta ja usvasta. Entä Anton? Niin, hän istui tukevana ja ohjasi, mutta ei pelännyt. — — Miten tämä kaikki oli päättyvä?

Äkkiä usvasta kohosi kauhistava musta olento, korkea kuin talo. Se oli aivan kokan edessä, ja Anton sai väistää tuulesta, välttääkseen yhteentörmäystä. Siten vene soljui pitkin vieraan aluksen laitaa. Keskeltä, laivan oikealta puolelta riippuivat köysitikapuut veteen asti. Anton iski niihin kiinni veneen keksin.

»Hohoo», huusi hän, »laiva, hohoo!»

Mutta kukaan ei vastannut.

Silloin hän kiinnitti veneen alukseen, kiipesi ylös ja katsoi laidan yli kannelle. Ainoastaan hämärästi hän kykeni erottamaan köysiä ja puupalasia. Keskellä kantta oli rikkonainen vene, kolmesta mastosta oli kahdessa jäljellä vain katkenneet tyngät. Ainoastaan keulamasto oli vielä paikoillaan kaksinkertaisine märssy- ja alaraakoineen.

Hylky, kenties hyljätty alus! Mutta se oli kuitenkin venettä parempi. Ja jos se rupeaisi vajoamaan, niin silloinhan kaiketikin saattaisi hyvissä ajoin lähteä veneeseen, tuumi Anton.

Ei ollut varsin helppoa saada Anna-Sohvia suureen alukseen. Mutta Pikku-Nuutin sai mukavammin, sillä hänet Anton otti kainaloonsa ja kantoi ylös. Eväät niinikään. Ja sitten he kaikki kolme olivat kannella, joka hitaasti ja heikosti kiikkui, keinui, mutta nähtävästi ei ollenkaan aikunutkaan painua pohjaan.

Anton hiipi varovaisesti puoleen ja toiseen ja tarkasti kannen pästä päähän. Keulalle ei mitään mahtanut, sillä kansihytti oli lyhyistynyt kokoon korkeaksi hylkyläjäksi, keittiö ja rautahella olivat kaiken rojun keskellä. Mutta perähuone oli jäljellä, ovi oli myöskin auki. Anton uskalsi mennä sisälle, huusi ensin hiljaa ja sitten kovalla äänellä. Mutta kukaan ei vastannut. Hän sytytti tulitikun ja huomasi kaksi makuuhyttiä ja yhden peräkajuutan. Sisällä oli kauhea sekamelska, aivan kuin laivuri ja miehistö olisivat jättäneet sen kaikessa kiireessä.

Kansikaton alla riippui lamppu, Anton sytytti sen, ja sisään hiipivät käsikkäin Anna-Sohvi ja Pikku-Nuutti silmät ihmettelystä ja hämmästyksestä kaksimarkkasen kokoiset.

»Tulkaa vain sisälle! — Istukaa tuohon makuulavalle, Anna Sohvi ja Pikku-Nuutti ja koettakaa pysytellä lämpiminä!» Hän kietoi heidät makuuhytissä olevaan peittoon. »Nyt katsomme, onko keittiössä mitään ruokaa.»

Molemmat pienokaiset istuivat hetkisen silmät selällään ja katselivat Antonia, joka kynttilänpätkä kädessä hiipi sinne tänne tutkien kaikki pimeät nurkat ja kaapit. Mutta pian Pikku-Nuutti noudatti luonnollista taipumustaan — hän nukkui ja kuorsasi, ja hetkisen kuluttua Anna-Sohville kävi samoin.

Mutta Anton etsi, ja hänellä oli oikein hyvä onni. Laivurin hytistä, vuoteen alta hän löysi suuren läkkirasian, joka oli täynnä englantilaisia keksisiä, sen vieressä oli korillinen kuivattuja Espanjan viikunoita. Suuren hytin pöytälaatikossa oli veitsiä ja haarukoita, kaksi läkkirasiallista voita ja yksi sardiineja.

Kun Anna-Sohvi jälleen avasi silmänsä, istui hän hämmästyksestä mykkänä — koskaan hän ei ollut nähnyt niin upeasti katettua pöytää. Oli aivan kuin jouluaattona postimestarin luona!

Pikku-Nuuttia ei saattanut herättää. Mutta sitten palleroinen riisuttiin, kiedottiin lämpimään peittoon ja laskettiin vuoteelle.

Sen työn suoritti Anna-Sohvi, ja kun hän jälleen palasi hyttiin, oli Anton polvillaan jotakin askaroimassa.

»Mitä nyt olet löytänyt Anton?»

»Tämä on öljykeittiö. Kun vain saan sen syttymään, niin saamme kahvia. — Mikään ei maistu niin hyvältä kuin kahvi, kun täytyy olla vahdissa yöt ja päivät.»

Siitä Anna-Sohvi ei ymmärtänyt mitään. Mutta syödä hän saattoi sekä juoda lämmintä kahvia. Se oli suloista, mutta kaikkein suloisinta hänestä oli kuitenkin, kun hän silmät ummessa, pehmeässä ja lämpimässä lepäsi Pikku-Nuutin vieressä. Hän ajatteli vaivaistalonjohtajan pitkää nenää, kun hän tulee noutamaan sekä häntä että pienokaista, ja tunsii kiitollisuutta Anton veljeänsä kohtaan, joka nyt kulki edestakaisin kannella hänen päänsä yläpuolella. — Herra ties mitä hän suunnitteli? Pitäisihän hänen kuitenkin saada nukkua.

Sitten Anna-Sohvi liiteli unien maille, ja koko pitkä yö tuntui hänestä ylen suloiselta!

Mutta Anton ei joutanut ajattelemaan nukkumista. Nyt kun lapset olivat kaikessa rauhassa, päätti hän täydellä todella ryhtyä toimimaan.

Hän istuutui etuhytille, antoi hitaille aivoilleen ajattelemisen aikaa ja loi mielessään yleiskatsauksen asemaan.

Usvan viimeiset jäännökset haihtuivat. Kaukana idässä näkyi Ruotsin rantojen kajastus, ja keskellä loisti Kullenin majakka. Luoteessa vilkuili myöskin kerran toisensa jälkeen — siellä oli varmaankin Anholt; ja alemmaa tuikahteli kirkas tuli — Gillelejen majakka aivan pilkkulleen.

Oli hyvä peilinki, nyt Anton tiesi missä hän oli.

Entä sitten? Istuako vain tässä laivahylyn kannella ja keinua mainingeissa, molemmat pienokaiset kajuutassa? Se ei käynyt pitkälle päinsä, sillä heidän tuli päästä maihin joko Tanskan tahi Ruotsin rantaan. Epävarmaa oli, oliko peräsin käyttökunnossa.

Anton hyppäsi alas ja tarttui ruorirattaaseen, käänsi sitä oikealle puolelle ja koetti sitten vastakkaiseen suuntaan. Mikään ei ottanut vastaan! Jos hän saattaisi asettaa alamärssypurjeen, niin olisi kenties jokin toivo voida pelastaa alus.

Päivänkoitossa valkeni myöskin Antonin mieli. Hänen mieleensä juolahti juttuja, miten hylkyalusten pelastamisesta olimaksettu palkkiota. Hän tiesi, että laivanisännistö maksaa paljon rahaa saadakseen aluksen ja lastin takaisin, milloin miehistö on jättänyt aluksen avoimelle merelle, josta se tuodaan maihin.

Ja auringon noustessa Ruotsin rantojen takaa kapusi Anton köysią ylös. Pienelle laivapojalle ei ole mikään vähäpätöinen tehtävä omin neuvoin panna kuntoon aluksen alamärssypurje; mutta Anton oli reipas ja voimakas, ja siellä missä voima ei auttanut, teki linkkuveitsi tehtävänsä. Purje pääsi irti, jalusnuora hilattiin, joskaan se ei tullut varsin kireälle. No niin, se ei merkinnyt niin paljoa, sillä tuuli oli suoraan pohjoiseen, ja Anton oli merkittänyt, että hän saapuisi aluksellaan Helsingöriin.

Neptunus oli aluksen nimi, ja se oli kotoisin Rönnestä. Niin oli merkitty perärattaaseen, jonka ääressä Anton seisoi koettaen pitää kokkaa etelää kohti. Mutta mikäli aurinko nousi, sikäli tuuli elpymistään elpyi; ja pian alus kiiti vinhaa vauhtia ohi Gillelejen ja Hornbackin. Mutta kovin hänellä oli nälkä!

Kajuutassa alettiin liikkua. Anna-Sohvi ja Pikku-Nuutti heräsivät äärettömäksi hämmästyksekseen laivurin vuoteessa, ja Pikku-Nuutti tahtoi luonnollisesti heti ruokaa. Anna-Sohvi pukeutui nopeasti ja rupesi keittämään kahvia. Senjälkeen hän ja Pikku-Nuutti tallustivat kannelle Antonin luokse tuoden hänelle lämmintä aamujuomaa ynnä keksiä ja voita. Varma on, että ilo oli suuri, sillä nyt vasta ruoka maistui mainiolta; ja miten kauniilta Sjellannin ranta näyttikin! Entä kaikki huvilat ja kylpylaitokset! — Ja tuolla saapui hyvää vauhtia eräs kutteri, — ja miten sieltä tähysteltiinkin Neptunusta sekä kaukoputkin että paljain silmin!

Anna-Sohvi nosteli esille viikunoita ja appelsiineja. Hän ja Pikku-Nuutti istuutuivat peräkannelle natustelemaan herkuja. Anton näet ei enää ehtinyt tarinoida; hänen täytyi katsoa, että he kulkivat Lappegrundin majakkalaivan oikealta puolelta.

Majakkalaivan päällikkö ja hänen molemmat apulaisensa nojautuivat laitaa vasten voidakseen oikein hyvin tarkastaa merkillistä alusta, jossa oli ainoastaan yksi masto ja poika perärattaassa. Ja vähän senjälkeen Anton ajoi ohi Kronoborgin niemen, jossa kaikkien alusten tulee tunnusmerkiksi nostaa lippu. Mutta sen Anton jätti tekemättä, sillä hänellä ei ollut minkäänlaisia lippuja eikä hän ymmärtänyt mitään merkinannoista.

Nyt oli vain löydettävä sopiva paikka, mihin »Neptunuksen» laskisi. Anton tiesi, että heti Helsingörin satamapiirin eteläpuolella, kauimpana salmessa, oli pehmeä pohja. Oikealla hetkellä hän käänsi ympäri. Anna-

Sohvi oli apuna, ja alus ajoi suoraan maata kohti etukeulan hieman pohjaa raaputellessa.

Ja siinä alus oli pehmeässä ja varmassa paikassa sataman äärimmäisessä päässä, tuskin kahdenkymmenen kyynärän päässä luotsien majasta.

Kauan ei kestänyt ennenkuin Helsingörin asukkaat riensivät juosten satamaan nähdäkseen viimeksi saapuneen aluksen. Monta sataa ihmistä seisoi kivisataman ääressä katsellen »Neptunusta». Ja satamakapteeni saapui pienessä veneessään aluksen viereen.

»Hohoi», »preijasi» hän, »mistä te tulette ja kuka on aluksen kapteeni?»

Sitten hän nousi laivaan puhutellakseen kapteenia.

Mutta laivassa ei ollutkaan ketään muuta kapteenia kuin Anton.

— »Entä miehistö?» — Niin, Antonilla ei ollut muuta miehistöä kuin Anna-Sohvi ja Pikku-Nuutti. Ja varma on, että satamakapteeni nauroi katketakseen saadessaan tämän selityksen ja kuultuaan sen jälkeen miten Anton oli saanut aluksen Helsingöriin.

»Siinä olet tehnyt oikein, poikani», tuumi kapteeni lyöden Antonia ystävällisesti olalle. »Hyljätyn aluksen pelastamisesta voi saada voittoa puoletkin aluksen ja lastin arvosta. — »Neptunus» tulee sitäpaitsi suoraan Lissabonista, hyvä ystävä, ja siinä on täysi lasti viiniä, öljyä ja etelämaan hedelmiä. Sinulle ja miehistöllesi jää, mikäli saatan arvioida, pelastuspalkkaa vähintäänkin viisikymmentätuhatta markkaa. — Mutta nyt on kai parasta, että te kaikki kolme tulette maihin, niin minä otan aluksen huostaani.»

Ja Helsingörin asukkaiden silmät suurenivat hämmästyksestä, kun Anna-Sohvi ja Pikku-Nuutti tulivat maihin. — Siinä oli varmaankin pienin määrä laivureita ja miehistöä, mitä he olivat nähneet tässä kaupungissa.

Sotajalalla.

Ota kaksi pyökinterhoa, istuta toinen kukkaruukkuun, joka on huoneessasi ikkunaverhojen takana, ja toinen metsään, vapaalle, päivänpaisteiselle paikalle. Ne ovat samannäköiset, kun itu puhkaisee maakamaraan ja kohottaa hennot lehtensä siemenen kuoresta. Mutta katsoppa molempia taimia parin, kolmen vuoden perästä: ruukkutaimi näyttää vaihdokkaalta, joka ei viihdy, mutta ulkona metsänaukeamassa kohoaa jo pieni, näppärä pyökkipuu, joka nuorilla lehdillään imee itseensä päivänpaistetta ja muutoin erinomaisesti selviytyy sekä kesäkuivassa että talvensohussa.

Jos M a i j a B e r g olisi kasvanut yhdessä yhdeksän sisaruksensa kanssa kahdessa ullakkohuoneessa ylhäällä Tukholman pimeässä takalistotalossa, niin hän olisi ollut kalpea, veretön ja hintelä lapsi, niinkuin muutkin. Mutta nyt hän oli aivan toisenkaltaisen. Kaksi-

toistavuotiaassa työssä oli voimaa. Hän kantoi kaksi maitoämpäriään yhtä helposti kuin joku muu kaksi kahdenkymmenen pennin leipää. Tukka riippui pitkänä paksuna palmikkona nahkavyöhön asti, joka vyötäisiltä piti koossa hänen skotlantilaista puseroan, mutta otsan ja korvien ympärillä se kohosi kiheränä kuin kehräämätön raakasilkki. Niin, sitten hänellä oli kirkkat ja helmenharmaat silmät, aivan samanväriset kuin talon lähellä olevat pienet preeriajärvet; pieni teerenpilkkuinen pystynenä vallitsi terveitä, päivettyneitä kasvoja, ja suuri, punainen suu saattoi sekä hymyillä että tuimasti puretua yhteen.

Ei, Maija ei ollut ollenkaan tukholmalaistalon ullakolla asuvien yhdeksän raihnaisen sisarensa kaltainen. Ja se johtui siitä, että hänet hyvissä ajoin istutettiin suureen vapaaseen länteen — Amerikkaan — kiiotos Maunu taaton ja Martta muorin, jotka läksivät matkalle silloin kun Maija oli vain kaksivuotias ja jotka ehdottomasti halusivat saada mukaansa yhden köyhän perheen pienokaisparvesta.

Maija ei muistanut mitään siirtolaislaivalla suuren meren yli tehdystä pitkästä matkasta, ei myöskään mitään molemmista ensimmäisistä vieraassa maassa viettämistään vuosista. Ja hyvä se oli, sillä Maunu taatolla ja Martta muorilla oli ollut vaikea aika. Rahat loppuivat, tunnottomat asiamiehet petkuttivat heitä; mutta eteenpäin heidän kuitenkin täytyi päästä — miehen kaivos- ja rautatietyömiehenä, vaimon pesijätärenä ja tehtaantytöläisenä. Oli hankala saada rippeitä riittämään ja vaikea oli pitää ottolasta hengissä.

Kaikista näistä vaikeuksista Maija ei tiennyt mitään. Hänen ensimmäiset elämänmuistonsa johtuivat ajasta, jolloin hän oli viisivuotias. Silloin hän istui korissa, joka riippui työvaunujen perässä tallustavan vanhan, takkuisen ja pitkäkorvaisen aasin oikealla kupeella. Aasin päitset olivat sidotut vaunujen taka-astimeen. Vasemmalla puolella oleva kori oli puolillaan maissia, ja sen ylle oli asetettu sälehäkki, missä kukko ja kolme kanaa elämöivät. Aasin vieressä tallusteli mustankirjava hieho. Sitä Maija pelkäsi kovin; hieholla oli sarvet ja pitkä, karhea kieli, jolla se usein oli koettanut nuolla hänen kasvojansa. Mutta kukosta hän piti. Kun se kiekuen pisti päänsä säleiden välistä, nauroi hän täyttä kurkkua. Ja aasi oli hänen rakas ystävänsä.

Vaunuihin oli kasattu hänen eteensä joukko merkillisiä esineitä, jotka muistuttivat aivan pystyyn nostettuja kankeita käsivarsia ja koi-pia. Myöhemmin hän ymmärsi, että ne olivat aurojen ja karhien kahvoja, lapioiden, rautaharavoiden ja viikatteiden varsia. Säkit ja tynnyrit lepuuttivat pyöreitä vatsojaan kaikkien näiden esineiden keskellä, ja kaikkein ylimpänä koko sekamelskaisen kasan kukkurana kohosi kaksi selkää ja kaksi pitkätukkaista niskaa — toinen ruskea ja toinen harmaa — sekä kaksi leveälieristä olkihattua.

Hatut olivat Maunu taaton ja vanhan Jim sedän päässä, ja nämä taasen istuivat ajurinpukilla ohjaten hevosiä suoraan Montanan preerioiden poikki. Martta muori ei koskaan päässyt niin pitkälle, Winnipeginkalmistoa kauemmaksi hän ei ehtinyt, ja se oli kaukana, kaukana.

Ja niinpä matka sujui päivästä toiseen yli keltaisenvihreiden vainioiden. Joka ilta pystytettiin teltta, vanha Jim valmisti öljykeittiöllä hie-
man lämmintä ruokaa, kun taas Maunu taatto hoiti eläimiä. Maija tep-
sutteli sinne tänne ruohikossa ojennellen kangistuneita pikku koipiaan.
Yöt hän nukkui paksuun takkiin käärittynä molempien isojen miesten
välissä. Joka aamu hän sai maljallisen lämmintä teetä ja kourallisen
kovia korppuja. Ja sitten jälleen matkaan, mukana vaunut ja hevoset,
aasit ja hiehot, koko ajan halki saman kullankeltaisen, äärettömän
aron.

Jim sedän koti oli pitkän matkan määränä. Hän itse oli rakentanut
sen useita vuosia sitten tuskin puolentoista virstan päähän R i o S a n d y
C r e e k nimisestä joesta. Hän ja Maunu olivat päättäneet ruveta yh-
dessä viljelemään maata talon ympärillä ja sitäpaitsi pitämään ravintolaa
puhvelinampujille ja muille kulkijoille. He olivat epäilemättä tehneet
tässä yrityksessään oikeat laskelmat, sillä ennemmin tahi myöhemmin
rakennettiin varmasti rautatie halki aron, ja sen t ä y t y i ehdottomasti
kulkea poikki Jimin ja Maunun alueiden, sillä tie vei juuri siitä joen par-
haalle ylimenopaikalle.

Se ei ollut suinkaan mikään tyhmä tuuma, mutta sen suorittaminen
ei ollut helpointa.

Talo tuotti ensiksikin paljon huolta. Jim oli sen oikeudellinen omis-
taja, mutta pienen karavaanin saavuttua niin pitkälle huomattiin, että
toiset pitivätkin siinä erinomaisia päiviä, eikä heillä ollut mitään muutto-
halua.

Maija muisteli ainoastaan hämärästi tätä ensimmäistä vastusta. Am-
muttiin ja meluttiin. Vanha, kiltti aasi sai erehdyksestä haulipanoksen
päähänsä ja oikaisi neljä väsynyttä jalkaansa ruohikkoon. Ja Jim sedän
täytyi pitkät ajat kulkea käsi siteessä.

Mutta talon he saivat, ja siellä he kolmisin asuivat kenenkään koetta-
matta karkoittaa heitä siitä, lukuunottamatta sitä kertaa, jolloin p a w n e
e-intiaanit olivat sotajalalla ja joukko sotureiksi maalattuja puna-
nahkoja koetti polttaa talon. Heille kävi kuitenkin huonosti, sillä joukko
F o r t B e n t o n i n sotilaita sattui juuri silloin olemaan liikkeellä, ja
he hyökkäsivät pawnien kimppuun, samalla kun pitkä, näivettynyt aro-
ruoho alkoi savuta, leimuta. Sille ainoastaan naurettiin — jälkeinpäin.

Seitsemän vuotta kului, ja Maija oli juuri täyttänyt kaksitoista.
Vaikka olikin vielä lapsi, hallitsi hän taloa, eläimiä, vieläpä ihmisiäkin.

Onni oli suosinut Jim setää ja Maunu taattoa. Taloa oli kahdesti laa-
jennettu. Siihen kuului nyt tarjoiluhuone, kauppuvuoti ja suuri keittiö,
joka sitäpaitsi oli perheen yksityisenä ruokasalina. Ylinnä oli makuu-
huone.

Sekä kauppa että ravintolanpito menestyivät, sillä sielläpäin kävi usein liikemiehiä ja metsästäjiä. Kevät ja syksy olivat karjakaupan parhaat ajat. Silloin vietiin suuria karja- ja hevoslaumoja idässäpäin oleviin kaupunkkeihin ja »Jim sedän luokse» aina pysähdyttiin.

Kullankaivajakaravaanit kulkivat talon ohi matkustaessaan länteen metallirikkaaseen Montanaan, ja silloin tällöin saapui osasto rajasotilaita, ratsutaitoisia, parrakkaita miehiä upea upseeri etunenässä. Ja vihdoin sattui että pawnee-, comanche- ja kioaintiaaneja leiriytyi tähän, jolloin he antoivat nautansa ja hevosensa viikkomäärät syödä preerialla.

Kaikki tämä aiheutti hyviä kauppvoja. Etenkin vaihtokauppa »mustajalkaintiaani» kanssa — sillä tähän suureen heimoon kuuluivat kaikki Montanan valtion punanahkaiset — tuotti hyvän voiton. Mutta Maija ei saattanut sietää noita puolikesyjä, pahallehaisevia kavalasilmäisiä intiaaneja, joiden päälle liehui musta, harjamainen tupsu. Ja hän tiesi, että villeys ja murhanhimo milloin hyvänsä saattaisi heissä herätä — ja voi silloin valkoihoisia!

Mutta punanahkoja lukuunottamatta Maija oli ystävällinen kaikille, jotka hänen pienessä maailmassaan hänen näköpiiriinsä joutuivat, ja siitä luonnollisesti seurasi, että kaikki pitivät hänestä.

Kukapa olisikaan saattanut olla kiintymättä Maijaan nähdessään hänen luottavaisena ja iloisena liikuskelevan keittiössä, tarjoiluhuoneessa ja myymälässä. Kirkkain, pirtein silmin hän lausui jokaisen tervetulleeksi ja piti huolen siitä, että jokaisella oli hyvä olla. Ja jos joku oli sairas ja onneton, niin Maija oli vain kahta ystävällisempi ja huomaavaisempi.

Hänellä oli vain yksi vaatimus: että jokainen tanssi hänen pillinsä mukaan ja teki juuri sitä, mitä hän halusi. Muutoin hän puristi huulensa yhteen, veti kokoon kulmakarvansa, nyrpisti nenäänsä eikä sanonut sanaakaan — eikä yksikään saattanut sellaista ajan pitkään kestää. Asia päättyi aina siten, että hän sai tahtonsa perille, ja sitten hymy palasi jälleen punaisille huulille.

Milloin talossa ei ollut ketään vieraita, olivat Maijan alamaisia Jim setä — vanha, koukkunokkainen yankee, naama sileäksi ajettu, ainoastaan valkoinen parrantupsu leuan alla. Hän ei puhunut koskaan paljoa ja hoiti enimmäkseen liikettä. Sitten oli Maunu setä, lihava, puhelias, kasvot melkein kokonaan punaisenruskean parran peitossa. Hän oli tarjoiluhuoneen vilkas ja toimielias isäntä ja otti kernaasti lasillisen vieraitten kanssa. Mutta mikäli Maija kasvoi, sikäli Maunu setä rupeesi juomista karttelemaan. Tyttö saattoi tosiaankin pitää häntä silmällä — terävä syrjäkatse, milloin hänellä oli asiaa salin läpi. — Uh! Se saattoi Maunun aivan nolostumaan.

Lisäksi oli talossa Saara niminen mulatti kyökkipiikana ynnä viisi-toistavuotias Sven niminen poika; hän oli tanskalainen.

Maijan maailma ei ollut suuri. Siihen saattoi luoda silmäyksen katon luukusta. Kauimpana idässä kohosi Bears Pawin — Karhunkehän — hämmöittävä aaltolinja, koillisessa oli tumma metsänranta, muutoin oli kaikki tasaista, hieman aaltoilevaa ruohoaavikkoa. Pari pikku järveä tekivät maissipeltojen välisen maiseman vilkkaamman näköiseksi, ja suoraan etelässä välkkyi ja kimalsi Big-Sandy-joki soljuen läpi vihreiden vainioiden kuin kiemurteleva, hopeasuomuinen käärme.

Kaikki se mitä Maija tunsu suuresta maailmasta oli tämän joen suunnalla. Kun pari päivää ratsasti pitkin sen rantaa tahi laski veneen vierimään virran mukana, oli vastassa Fort Benton, jossa oli kolmensadan miehen suuruinen linnaväki sekä Bentonin kaupunki, jossa oli neljättäsataa taloa ynnä kirkko, postikonttori ja hotelli.

Mitään pelottavampaa kuin tämä linnaväki, mitään vaikuttavampaa kuin tämä kaupunki, ei Maija saattanut kuvitella mielessään, ja käydessään Bentonissa — se tapahtui kerran puolessa vuodessa — hän kuljeksi sinne tänne ihmettelevin ilmein.

Näitä merkillisiä matkoja lukuunottamatta Maija eli rauhallista elämää Jim sedan talossa. Hän lypsi neljä lehmäänsä, piti Saaran keittiössä kuuman, kinasteli Svenin kanssa ja loi terävän katseensa Maunu setään, milloin vain tarjoiluhuoneessa oli vieraita. Joskus hän teki ratsumatkan Pollella — se oli noita intiaanien pieniä arohevosia, joita sanotaan »mustangeiksi». Tahi hän heitti myöskin olalleen kevyen yksipiippuisen lintupyssynsä, sauvoi intiaanikanootin vesille ja meloi pitkin rantaa löytääkseen villihanhen. Ampua Maija osasi kahdeksanvuotiaasta sekä haulipyssyllä että revolverilla ja luotikiväärillä. Tässä maassa on näet yhtä tarpeellista käyttää ampuma-aseita kuin meillä keppiä ja sateenvarjoa. Suoraan Montanan peirioiden halki kulkee niin paljon roskaväkeä, ja sitten intiaanit — —

Jimin ja Maunun suuret toiveet olivat toteutumaisillaan: rautatierata aiottiin viitottaa pitkin Bears Paw-vuoria, suoraan Sandy Creekin yli ja alas Bentoniin. Siellä aiottiin tämä uusi linja liittää sen rautatien yhteyteen, joka kulki Montanan luoteisosassa olevan suuren intiaanialueen läpi. Maunu taatto oli ollut valtion pääkaupungissa, Helena'ssa, ja tunsu koko tuuman yhtä hyvin kuin viisi sormeaan. Tämän haararadan piti liittyä suureen Union-Pacific-rautatiehen. Maunu oli puhunut sekä kuvernööriin että rautatiejohtokunnan kanssa: kartalle oli tämä ehdotettu rata merkitty punaisella, ja aivan vanhan Jim sedan talon ohi kulki tämä punainen viiva.

Olivatko he iloisia? Maunu kestitsi kerran koko tarjoiluhuoneen väkeä, vanhan Jimin pukinparta kulki lakkaamatta edestakaisin, sitten hän mutisi itsekseen, niin ettei hänen huuliltaan päässyt yhtään käsitettävää sanaa; ja ulkona keittiössä Maija pyörähteli hieman Svenin kanssa, Saara taasen istuutui polvilleen ja irvisteli suurella mulattisuullaan.

Eikä tuolle radalle tarvinnutkaan vain muutta mutkitta kohauttaa olkaansa, sillä siihen, missä Jimilla ja Maunulla oli talo ynnä viisitoista tynnyrinalaa maata, täytyi aivan varmaan kohota kaupunki kirkkoineen, hotelleineen, taloineen ja puoteineen —.

»Saatpa nähdä, että tulet miljoonanperijättäreksi, Maija», sanoi Sven heidän istuessaan keittiönpenkillä ja hieman henkäistessään tanssin lomassa. — »Ja sitten sinä luonnollisesti tulet ylpeäksi etkä enää tunne köyhää raukkaa!»

»Mitä sanot? Tulenko minä ylpeäksi?» Tyttö hyppäsi pystyyn ja rypisti uhkaavasti kulmakarvojaan.

»Tietysti sinä tulet. Heti kun ruotsalaiset rikastuvat, niin he tulevat myöskin ylpeiksi.»

Sven peräytyi pari askelta, sillä hän huomasi varsin hyvin, että ukkonen oli tulossa.

»Te olette aina suurisuisia, te tanskalaiset», lauloi Maija ruotsalais-amerikkalaisella murteellaan, syökseen lähemmäksi joka askeleelta minkä vihollinen väistyi. »Vai tulen minä ylpeäksi! Vai en minä tahdo tuntea sinua? — Siitä saat!» Ja Sven sai sellaisen korvapuustin, että aivan silmissä tulta iski. »Uskallatko sanoa sitä vielä toista kertaa?» Tyttö kurotti päätään ja katsoi häntä suoraan silmiin.

Mutta Sven ei uskaltanut mitään. Hän seisoi selkä keittiön seinään päin. Mutta Maija käänsi hänelle selkensä ja meni majesteetillisena keittiöstä.

Sven hieroi poskeaan. Sitten hän ja Saara katsoivat toisiinsa ja nauraivat.

»Niin, todellakin, my boy», nyökäytti paksu mulattinainen päätään. »Pysyttäydy vain esillä, niin pääset naimisiin Maijan kanssa. Mutta sitten käy tällä tavalla—» hän kiskaisi jalastaan läntällään olevan tohvelinsa ja läimähytti sitä kämmentään vasten.

»Käyköönpä vaan», selitti Sven. Hänen mielestään ei näyttänyt olevan erittäin pelottavaa joutua Maijan tohvelin alle.

Uutta rataa koskeva huhu levisi Montanan valtaville preerioille ja kauas metsäseutuihin. Valkoihoiset miehet riemuksivat, sillä kaikkialle, missä kimaltava rautainen kaksoisrata kulkee, leviää varallisuus ja hyvinvointi. Tulee työtä tuhansille. Maissin- ja viljanviljelijät ansaitsevat sadollaan kolminkertaisesti, sillä silloin he saattavat lähettää tavarajunassa viljaa kaupunkeihin. Karjakauppiailta ja hevosmiehiltä ei mene enää kuukausmääriä, kun he vievät karjaansa ja hevosiansa teurastettaviksi ja markkinoille.

Kaikki valkoihoiset iloitsevat, mutta punanahat raivoavat.

Intiaani vihaa veturia ja rautatietä. Kaikkialta, missä savuasyöksevät, puhisevat junat kulkevat, pakenevat puhvelilaumat, metsästyksestä

ei tule mitään. Ja kaikkialta, mihin valkoihoiset miehet tunkeutuvat, karkoitetaan intiaanit, arojen ja metsien oikeat omistajat.

Melkoinen hämminki syntyi intiaanien keskuudessa; heimot kokoon-tuivat suuriin neuvotteluihin: sammutettaisiinko rauhanpiippu ja teroitettaisiin sotakirves? Lähdettäisiinkö liikkeelle — jokainen heimon asekelppoinen mies — hävittämään perinjuurin kaikki Montanan valkoiset anastajat.

Voimakkaana kuohahteli nuorten sotainen mieli, mutta neuvoston vanhat jäsenet jäähdyttivät nuorta, kuumaa verta, sillä heidän ruumis-taan vihavoitti vielä se selkäsauna, jonka amerikkalainen nostoväki viisi- kuusitoista vuotta sitten oli antanut päänahannälkäisille intiaa-neille.

Ainoastaan kiova-heimo tahtoi verta.

Kokonaisen viikon oli heidän poppamiehensä tanssinut ja juonut ja tupakoinut, kunnes oli päässyt hurjan hulluutensa huippuun. Hän poltti pyhää ruohoa ja lääketupakkaa, manasi esille suurten päällikkövainajien henget: »Valkoisen Suden», »Rautakouran», »Kiemurtelevan Käär-meen». Poppamies syöksyi keskelle neuvottelua ja vakuutti ajan vihdoin tulleen. Nyt oli sodan tomahavkinisku osuva valkoihoisen pää-lakeen, nyt oli punainen veri täyttävä »Sandy Creekin» ja »Puhvelijoen», sata päänahkaa oli kaunistava jokaisen urhoollisen kiova-soturin vigva-mia. »Kiemurteleva Käärme», »Rautakoura», niin, vieläpä intiaanien historian kaikkein suurin soturi, »Vihainen Sonni», olivat poppamiehelle vakuuttaneet, että voitto suosii kiova-heimoa; suurten henget ratsastavat sotajoukon edessä ja ajavat vihollisen kuin vainotun puhvelilauman kauas preerioiden toiselle puolelle.

Poppamies voitti viisaat vanhukset: muutamien päivien kuluttua kolmesataa sotavarustuksissa olevaa miestä nousi äksyjen mustangiensa selkään. — Voi valkoihoisia!

Maijalla oli ollut ylen tiukka päivä. Talo oli täpöisen täynnä — koko-naista kahdeksan yövierasta, sitäpaitsi vanha neekeri ja kiinalainen, jotka nukkuivat tallissa. Ja talli oli niin täynnä, että Maijan oman mustangin, Pollen, täytyi viettää yönsä ulkona — seikka, josta se ei ollut ollenkaan hyvillään. Polle oli luonteeltaan seuraarakastava, jonka vuoksi se hyvin mielellään lepäsi, nuuski ja nukkui tallissa olevien vieraiden hevo-sien kanssa, saadakseen hetkisen kuulla toveriensa kertoilevan mitä oli-vat kokeneet matkallaan Jim sedän taloon. Ja sitäpaitsi olivat moskiitot kohta auringon laskun jälkeen avoimen aavikon kiusanhenkiä.

Maija itse oli nukkunut huonosti, sillä hänellä oli kuuma katon alla olevassa pienessä kamarissaan; hänellä oli sitäpaitsi paljon huolta suuresta vierasmäärästään. Oli näet kaksi rautatieinsinööriä ja pari nuorta maan-mittaria; sitäpaitsi puhvelinpyydystäjä Harris ja kolme muuta miestä —

oikeita itäisten valtioiden yankeita — ja heitä Maija piti sellaisina maatiilojen kärkeä, joita ilmestyy aina, kun uudet radat »avaavat» uutta maata. Nämä kolme olivat aina hyvin halukkaita juomaan Maunu taaton kanssa, mutta varma on, että Maija piti heitä tarkasti silmällä. Sven oli lisäksi tehnyt kiusaa, ja tallissa oleva neekeri oli vähällä säikäyttää hengiltä Maijan ja Saaran kertoellen intiaaneista, jotka olivat nousseet kappinaan ja aikoivat lyödä kuoliaaksi kaikki valkoihoiset. —

Mustaihoisiin he eivät koske, siitä neekeri oli aivan varma.

Lyhyesti sanoen, Maija oli viettänyt oikein huonon yön, ja nyt alkoi päivä vähitellen valjeta. Hän kömpi väsyneenä ja unisena pienestä rautasängystään, paiskasi ikkunan auki ja alkoi vetää sukkia ja kenkiä jalkoihinsa.

Herra ties, millainen yö Pollella on ollut, hän tuli ajatelleeksi. Hän pisti päänsä ikkunasta ja antoi katseensa liukua puolihämärälle ruohoaavikolle. Siellä tosiaankin hevonen seisoi erään pikku järven rannalla ja katseli häntä.

Täytyyhän Maijan mennä sanomaan Pollelle hyvää huomenta.

Tuossa tuokiossa hän sai päälleen hameen ja puseron ja hiipi alas ulakon portaita ja keittiön läpi, missä paksu Saara kuorsasi kuin virtahopo; sen jälkeen hän juoksi suoraan pihan poikki ja halki vihreän, kas-teisen ruohoaavikon, missä pienet, punaiset liput osoittivat äsken viitottua rautatielinjaa.

Polle hirnahteli ihastuneena nähdessään valtiattarensa; se viuhtaisi hännellään, kohotti takaruumistaan ja potkaisi taaksepäin kolme, neljä kertaa lyhyillä, pitkäkarvaisilla takajaloillaan, läksi sitten neliä Maijaa kohti.

Ja sitten Polle sai aamusuudelman pehmeälle kuonolleen, ja molemmat ystävykset läksivät kulkemaan järvelle päin, Maija käsivarsi hevosen takkuisessa kaulassa.

Mutta tuskin he olivat päässeet sadan kyynärän päähän, ennenkuin Polle kohotti päänsä pystyyn ja alkoi vainuta ja päristellä, samalla kun sen suuret, loistavat silmät tuijottivat suoraan itään, mistä aamun ensi rusko kohosi yli kullallekimaltavan maissipellon.

Maija pysähtyi tuijottaen lakkaamatta samaan suuntaan. Mitähän se mahtoi olla? Tomupilvi, pitkä ja paksu, vyöryi yli aavikon. Oliko se preeriavalkea?

Mutta äkkiä häneltä pääsi huudahdus, hän tarttui Pollen säkään, hyppäsi sen selkään ja iski kantapänsä sen takkuihin kupeihin.

»Kotiin, Polle! — Anna mennä!» huusi hän, ja Polle kiiti aavikkoa täyttä laukkaa, pää ojossa ja suoraan Jim sedän taloa kohti.

»Intiaaneja, intiaaneja!» huusi Maija. »Jim setä! Maunu taatto. Intiaaneja!»

Hän oli välähdykseltä nähnyt tomupilvessä punanahkoja.

»Intiaaneja! Intiaaneja!»

Paksu Saara pyöri pihalle lyöden yhteen molemmat kämmmensä. Ulos tuli myöskin Jim setä punaisessa flanellipaidassaan. Hänellä oli

revolveri kädessään, ja kuusi laukausta pamahti ilmassa — näiden seutujen tavallinen hälytysmerkki.

Päästyään ovelle Maija hyppäsi Pollen selästä, viittasi itäänpäin ja änkytti hengästyneenä Jim sedälle. »Kaksisataa ainakin!» Senjälkeen hän töytäsi ullakkohuoneeseensa, tarttui kivääriinsä, joka riippui koukussaan sängyn yläpuolella, otti vaatekaapin päältä patruunalaatikon, sulki ikkunaluukut ja juoksi jälleen alas ullakonportaita.

Sellainen talo kuin Jim sedän — joka on rakennettu kauaksi kaikesta muusta ihmiselämästä ja jossa jokainen saa vastata puolestaan ja taistella olemassaolostaan — ei ole sellaisten huviloiden kaltainen, joissa on lasikuistikot ja muut koristukset ja kompeet. Ei, seinät ovat paksuja hirsiä, turvetta, jokiliejuja ja savea. Siellä täällä on seinässä aukko, josta aurinko ja ilma pääsevät sisälle — nimittäkäämme sitä kernaasti ikkunaksi, jos tahdomme olla kohteliaita isännälle; mutta ensin ne muistuttavat linnanampuma-aukkoja, ja ne saattaa tarpeen vaatiessa sulkea vankoilla tammiluukuilla.

Puolentoista minuutin kuluttua siitä, kun Jim sedän revolveri oli antanut hälytysmerkin, seisoi jokainen talon mies luukkunsa ääressä — muutamien paikoin oli samassa tähytyspaikassa kahdetkin parrakkaat kasvot — ampuma-aseet olivat kovissa, karaistuneissa kourissa, levolliset, pelottomat silmät tähytelivät tutkien preerialle, joka nyt jo oli melkein kokonaan valjennut.

Ja sitten punanahat hyökkäsivät heidän kimppuunsa.

Pitkässä, aaltomaisessa rivissä nelistivät eteenpäin pienet intiaanihevoset — ainoastaan rahtua pienemmät tavallisia islantilaishevosia. — Kolmesataa sotilaaksi maalattua intiaania painoi kantapänsä nopeihin eläimiin. Pölypilvet tuprusivat heidän ympärillään, ja keskeltä pölyä lensi nuolisade välähtelevien, pienien valokuovien kaltaisena taloa kohti.

Intiaanilla on kiväärejä ja patruunia, mutta sellaiset ampuma-aseet hän aina säästää viimeiseksi, sille varalle että piiritys rupeaa viemään aikaa — ruuti ja lyijy maksavat paljon rahaa. Hyökkäyksessä nuolet tuottavat saman hyödyn kuin luoditkin.

Jousta pitävässä käsivarressa on pieni, ympyriäinen kilpi. Oikea käsi ottaa korista nuolen vasemman olan takaa. Jatkuvalla salamannopealla liikkeellä asetetaan nuoli jouselle, jänne kiristetään korvalliselle, ja kauaksi sinkoa neulanterävä ase suristen mennessään kuin ampiainen. Voimaa on jokaisessa jousen jännityksessä, sillä nuoli tunkee helposti vasikan ruumiin läpi, ja vauhtia on ammunnessa: harjaantunut sotilas lähettää jousestaan kuudennen nuolen ensimmäisen vielä ilmassa kiihtäessä.

Jim sedän taloa kohti ajoi täyttä laukkaa kolmesataa sotilaaksi maalattua, päänahanhaluista intiaania. Hevosenkoivet kävivät kuin rumpukapulat, pöly tuprusi ilmassa, intiaanit kääntelehtivät edestakaisin

hevosten selässä heilutellen käsivarsiaan, ja nuolet suhisivat. — Ei ääntäkään kuulunut talosta.

»Minä otan tuon voikon selässä olevan veitikan», huomautti Harris, metsästäjä, luukun ääressä olevalle vierustoverilleen — eihän kahden valkoisen kannata tuhлата ruutiaan yhteen punanahkaan. Ja Harris tähtäsi suurella puhvelikiväärillään. Ja sitten kuului pamaus. Mies näytti kohoavan satulassaan, mutta sitten hän levitti käsivartensa, syöksi päistikkaa alas, vieri vierimistään ja jäi vihdoinkin kuoliaana ruohikkoon.

»Hahaa», irvisti Harris, »näitkös, miten hän hämmästyí? — Kilpi ei kelvannut! Ei, Jumalan kiitos, minun puhvelikiväärini vie luodin suoraan läpi.»

Mutta vierustoveri ei vastannut. Hänen mieltään kiinnitti siinä määrin toinen punanahkainen, jonka hän juuri oli onnistunut pudottamaan hevosen selästä. Mies liikkui vielä, antaisikohan hänelle toisen luodin?

»Antaa hänen olla», vastasi Maunu taatto, joka tirkisti toisesta luukusta ja mielenkiinnolla katseli intiaania, joka oli pyörinyt kyljelleen ja oikealla käsivarrellaan viittoili poistuneille tovereilleen. — »Saattaisimme ampua häneen lisää ainakin puolen tusinaa. Voisin lyödä vaikka vetoa, että punanahat palaavat korjaamaan tuon veitikan.» —

Valkoihoisten tuli oli laimentanut intiaanien rohkeutta. He mennä suhahtivat molemmille puolille taloa, aivan kuin kuohut pirstautuessaan aallomurtajaa vastaan. Ja he jatkoivat ratsastustaan lännen puolella olevien matalain mäkien taakse, ainakin puolentoista virstan päähän.

»Nyt varmaankin maistuisi hyvälle aamiainen ynnä pikku naukku», tuumi Harris, puhvelinampuja. Hän laski rauhallisena kiväärin kaappia vasten. Harris tunsí varsin hyvin intiaanien sodankäyntitavan, jonka vuoksi hän tiesi varmasti, ettei seuraavaa hyökkäystä tarvinnut odottaa ennenkuin vihollisen mustangit olivat saaneet levätä ja punanahkaiset pitäneet sotaneuvottelunsa — siis noin puolen tunnin perästä tahi vähän myöhemmin.

Maijulla ja Svenillä oli yhteinen luukku, ja nyt he kiistelivät siitä, kumpi heistä oli pudottanut laukkipäisen mustangin selässä olleen sotilaan satulasta ja kumpi ampunut läpi hevosen pään. Mutta pian he saivat muuta tekemistä. Saara tuotiin syvästä perunakellarista, johon hän aina vaikeina hetkinä pakeni. Pata pantiin tulelle. Maija kattoi aamiaispöydän, ja Sven leikkasi leipää ja toi esille pullot.

Jim sedälle tuli kiire paikata kiinalainen.

Pollen tullessa täyttä neljä talliin oli keltanahkainen vielä nukkunut neekerin kanssa syvässä unessa. Hyökkäyksen tapahtuessa ja pyssyjen pamahtaessa molemmat nukkuivat vielä syvässä unessa. Neikeri painautui heiniin niin syvälle kuin pääsi, mutta kiinalainen läksi juoksemaan taloa kohti. Mutta hänen saavuttuaan sisälle oli häntä kaunistamassa kaksi viiden korttelin pituista nuolta; toinen oli kuin silavaneula iskeytynyt hänen oikeanpuoliseen olkapäähänsä, toinen riippui ja heilui hänen vasemmassa sääressään.

Siitä Jim sai kaikenlaista tekemistä.

Kiinalainen oli muuten talon ainoa haavoittunut, mutta ulkopuolella oli neljä kuollutta intiaania, lukuunottamatta erästä pahoin haavoittunutta ynnä sitäpaitsi kolmea sätkyttelevää mustangia.

No niin, neekeri vedettiin esille ja asetettiin talon katolle, mistä hänen piti ilmoittaa heti kun punanahat alkoivat lähestyä. Mustaihoinen ei ollut siitä erikoisen ihastuksissaan, ja hän tuijotti levotonna ympärilleen. Sill'aikaa valkoihoiset miehet nauttivat silavaa, munaa ja permikania — preerian miesten vakinaista ruokalajia — rasvaan puristettua, hienoksileikattua puhvelinlihaa. Naukkuja ja olutta saatiin myöskin, joskin hyvin kohtuullisesti. Tiesihän jokainen, että kahakka punanahkaisten kanssa vasta oli alullaan. Ensimmäinen hyökkäys oli ainoastaan alkusoittoa, sitten on tuleva itse huvinäytelmä — vai oliko siitä tuleva murhenäytelmä, kukapa saattoi sitä ennustaa?

»Kaikki on täydessä reilassa», sellaiseksi Harris käsitti aseman. »Talo on hyvässä kunnossa, meillä on runsaasti ruokaa ja ampumavaroja. Ja vieköön hitto intiaanit! — Mutta yksi asia on huonolla tolalla — vedensaanti!»

Sitä ei voinut kieltää, sillä kaivo asianomaisine pumppulaitteineen oli ainakin viidenkymmenen kyynärän päässä talosta. Vedensaanti ei ollut niinkään helppoa. Sillä intiaanit olivat menneet kauemmaksi, ja nyt he vaanivat kivääreineen ruohikon ja pensaiden suojassa ja saattoivat vallita jokaista jalanleveyttä talon ympärillä.

No se on sen ajan huoli, tuumivat toiset.

Mutta hetkisen kuluttua neekeri alkoi ulvoa, hyökkäsi alas ullakonportailta, ja samassa aamiainen oli lopussa.

Jälleen pitkä intiaanisoriturien rivi lainehti nelistävin hevosin hurjaa vauhtia taloa kohti.

Tällä kertaa he tulivat rakennuksen kapeimmalta kohdalta, jossa oli ainoastaan yksi ampumaluukku. Mutta Harris ja hänen äskeinen taistelutoverinsa asettuivat ullakolle katon alle; kaksi muuta soturia asetettiin alhaalle. Intiaanit saivat mitä tarvitsivat. Kaksi heistä koetti ohi pyyhkäistessään nostaa haavoittunutta toveria, mutta molemmat jäivät paikoilleen. Kuusi soturia lepäsi toisen kahakan jälkeen pahasti haavoittuneena tahi kuolleena. Mutta ullakolta kuului ankaraa melua, Harrisin apulainen syöksyi maahan kuolleena, sillä nuoli oli lävistänyt miehen silmän ja aivot.

Päivä kului kulumistaan, mutta intiaanit eivät tehneet useampia ratsuhyökkäyksiä — valkoihoiset ampuivat siksi hyvin. Vihollinen pysyttäytyi tarpeellisen etäällä — noin tuhannen metrin päässä tahi kauempanakin. Muutamia punanahkaisia samoili sinne tänne koristettuine hevosi-neen, mutta useimmat olivat maissipeltojen pientarilla tahi yksityisten, pensaita kasvavien kukkulain takana ja lähettivät kiväärinluotejaan piiritettyä taloa vastaan.

Iltapäivällä vesivarasto loppui kokonaan — vettä olisi tarvittu etenkin tallissa oleville hevosille ja lehmille.

Silloin Jim setä pisti päähänsä vanhan rasvaisen olkihattunsa, nouti ämpärin ja olkatangon ja valmistautui lähtemään kaivolle.

»Siitä ei tule mitään», selitti Harris. »Emme saa lähettää vanhaa Jimiä punanahkaisten ampumatauluksi. — Vai mitä sanotte, toverit?»

Toverit sanoivat samaa, eikä auttanut ollenkaan, että Jim vakuutti olevansa vanhin ja melkein kykenemätön tähtäämään pitkällä winchesterikiväärillään, ja että hän ylimalkaan ei ollenkaan halunnut elää kauemmin. Toverit ottivat häneltä ämpärin ja olkatangon ja pyörittivät kokoon numeroituja lippuja, jotka laskivat Jimin olkihattuun lyödäkseen arpaa vedentuonnista.

Mutta ennenkuin he olivat päässeet niin pitkälle, kuulivat he Maijan huudahduksen: »Sven! Mutta Sven sinä.» Ja siinä siunaamassa intiaanien kiväärituli ylti kauheasti. — Ulkona Sven seisoi pumpputen, niin että vesi virtasi toiseen ämpäriin.

Kaikki miehet saivat esille kiväärinsä ja koettivat suojella poikaa lähettämällä luoteja joka puoleen, missä vihollisen oletettiin olevan kätkössä. Maija hyökkäsi kamariinsa, sillä sieltä oli näköala kaikkein parhain. Ampua hän ei osannut, sillä siinä määrin hänen sydämensä jyskytti ja kädet vapisivat. Mutta sieltä hän näki Svenin koko ajan.

Poika pumppusi ensin ämpärillisen, mutta hänen koettaessaan täyttää toista lensi lakki hänen päästään. Saavi täyttyi sittenkin, ja Sven nouti hattunsa ennenkuin kantoi ämpärin takaisin taloon. Intiaanit ampuivat ampumistaan, niin että pojan ympärillä vain tuprusi multaa ja pikku kiveä. Luoti osui pumppuun, toinen pikku porsaaseen, joka juoksi pihan yli, kaatui puolivälissä ja huusi kunnes kuoli. Sven ehti kuitenkin sisälle saaveineen, ja kaikki luulivat hänen pelastuneen uhkayrityksestään ehjin nahoin. Mutta kun ämpärit olivat tarjoilusalin lattialla, lyyhistyi poika kokoon ja hänen kasvonsa tulivat kalmankalpeiksi.

Maunu taatto sai hänet nostetuksi penkille, vanha Jim pani silmälasit nenälleen. Niin, asia oli selvä, luoti oli tunkeutunut vasemmalle puolelle toisen kylkiluun alle ja siitä ulos, veri virtasi pitkin pojan selkää ja niskaa.

Kun Sven jälleen virkistyi, lepäsi hän sidottuna ja hyvin hoidettuna Jim sedän sängyssä; Maija istui hänen vieressään ja näytti kauhean onnettomalta.

»Voi, Sven. Mistä sait sellaisen päähänpiston?»

Sven hymyili heikosti ja valitti hiljaa, sillä hänen kupeeseensa koski kovasti.

»Minähän olin pienin, siksi heidän ei ollut niin helppoa osua minuun. — Ja toiset, miehet, saattavat paremmin tapella punanahkojen kanssa. — Et kai ole vihoissasi, Maija?»

Siihen Svenin voimat taaskin loppuivat, sillä verenhukka oli häntä heikontanut. Mutta Maija kumartui pyörtyneen pojan yli ja suuteli häntä. Suurimman osan päivää hän istui hänen luonaan, vieläpä osan yötäkin, sillä kuume nousi nousemistaan. Sven tahtoi repiä irti siteet ja hypätä pois sängystä taistellakseen intiaaneja vastaan.

Mutta tarjoiluhuoneessa olevat miehet istuivat päivällispöydän ympärillä ja muistelivat päivän tapahtumia. Ja kaikki olivat yksimielisiä siitä, että Sven oli oiva poika.

»Sellaisia ei ole monta muualla kuin Amerikassa», selitti Jones, eräs maanmittareista.

»Mutta hän on kuitenkin syntynyt Tanskassa», selitti Maunu taatto. — »Se maa on samalla suunnalla kuin se, josta minä olen kotoisin», selitti hän edelleen, sillä hän huomasi varsin hyvin, että useimpain hänen toveriensa tätä maanpallon kulmaa koskevat tiedot olivat varsin heikot.

Mutta puhvelinpyydystäjä Harris tunsikin varsin hyvin tanskalaiset, eikä hän myöskään »pannut vakan alle» tietojaan.

»Tanskalaiset ovat oivallista väkeä. Tunnen heidät, uskokaa se. Heillä ei ole hyvä kotona omassa maassaan, sillä maa ei kelpaa viljeltäväksi. He harppunoivat hylkeitä, kun ne saapuvat jäävuorille. Siksi he muuttavat meidän luoksemme.»

Maunu nauroi makeasti.

»Oletko tuntenut useita sellaisia, Harris?»

»Olen tuntenut erään, ja hänen nimensä oli Pedersen. — Me ammuimme yhdessä puhveleita, ja sitten hän läksi pohjoiseen päin. Kelpo poika hän oli, kunnes comanche-intiaanit Hudsonin luona ottivat hänen päänahkansa. — Pedersen hän oli nimeltään, ja hän sanoi, että siinä maassa oli useita samannimisiä.»

Harris siveli miettiväisenä partaansa.

Yö kului varsin rauhallisesti, sillä intiaanit eivät koskaan tappele pimeään tultua. Mutta työtä riitti silti runsaasti. Kaikkien miesten täytyi mennä ulos lapioineen kaivaakseen hautaan kuolleet intiaanit ja hevoset. Ei saattanut jättää ruumiita virumaan ja mätänemään ankarassa kesäkuumuudessa. Pumputtiin sitäpaitsi vettä monien päivien varalle.

Seuraavana aamuna päivänpöytäintöissä intiaanit olivat jälleen heidän kimpussa. Kahdesti he hyökkäsivät, mutta saivat molemmilla kerroilla kuumaa vastaanoton. Kymmenkunta punaista soturia kaatui, mutta piiritetytkin kärsivät vaurioita: nuorempi maanetsijä sai nuolen kaulaansa, niin että kuoli paikalla, ja kiinalainen putosi tähtystyspaikallaan saatuaan luodin vatsaansa. Pudotessaan hän taittoi jalkansa.

Talon varusväki väheni näin ollen tuntuvasti, ja jäljellejääneetkin alkoivat näyttää varsin alakuloisilta.

Maija suri eniten. Hänen hyvätuulensa oli kokonaan mennyt. Kulki vain sinne tänne itkettynein silmin, ei sanonut kenellekään sanaakaan eikä ollut ollenkaan entisellään.

Sveniä hän itki; ja poika huononi huononemistaan päivä päivältä. Kuume yltyi, ruumiinlämpö kohosi kohoamistaan; ja mikä kaikkein pahinta: kiniini loppui. Vanha Jim pudisteli päätänsä, ja pukinparta liikkui

edestakaisin — näytti varsin vaaralliselta, jollei Fort Bentonista tulisi apua; ja mitäpä siellä tiedettiin hädästä ja Jim sedän talosta?

Mutta kolmannen päivän iltana Maija tiesi mitä teki. Hän oli uneksinut siitä edellisenä yönä ja tuuminut asiaa koko päivän. Hän päätti mennä Fort Bentoniin, noutaa sotamiehiä karkoittamaan intiaanit ynnä kiniiniä, joka parantaisi Svenin.

Mutta niin tyhmä ei Maija ollut, että olisi uskonut kenellekään suunnitelmaansa.

Yö oli hyvin pimeä, sillä raitis länsituuli ajoi lakkaamatta mustia pilviä ohi sen kuunkaistaleen, joka koetti luoda valoaan alhaalla taivaanrannalla.

Alhaalta kuului kaikenlaisia hillittyjä ääniä: nukkuvain miesten kuorsausta ja korinaa, vittojen kalinaa ja hevosten jalkojen töminää tallista; pumpunvarsi narisi ja kolisi, sillä yövahti nouti vettä seuraavan päivän tarpeiksi. Jim sedän huoneesta kuului valitusta ja heikkoja huokauksia, sisällä lepäsi Sven, haavoittunut kiinalainen ja eräs nuorista maanmittareista, joka oli saanut nirhaman päähänsä.

Ullakonportaat narisivat hiljaa, niitä alas hiipi Maija sukkasillaan. Kädessään hänellä oli intialainen pagai-airo; sadetakin taskut olivat täynnä evästä — korppuja, makkaraa ja juustoa — ja olalla riippui punoksesta hänen kuusihiippuinen revolverinsa sekä m o k k a s i i n i t, intiaanien kengät.

Hän hiipi kuunnellen Jimin oven taa, pujahti sitten keittiöstä ja lukitsi oven. Pumpu kävi vielä ulkona, mutta pian sen jälkeen hän näki vartijan tallustavan talliin kantaen molempia täysiä ämpärejä.

Ja niin Maija läksi talosta. Hiljaa hän kulki pitkän, matalan jonon ympäri, istuutui kumoonkaadetuille työntökärriille ja veti moksasiinit jalkaansa. Sitten hän nousi ja loi asemaan yleissilmäyksen.

Pohjoisesta ja koillisesta siintivät intiaanien kaukaiset leirivalkeat — aivan virran lähimpään mutkaan ja alas joelle hänen täytyi päästä.

Mutta kaikeksi onneksi hän oli viimeisen sorsajahtinsa jälkeen asettanut pienen kanoottinsa ruohoiseen Majavanonkaloon, sillä virta oli liian voimakas. — Sinne oli runsaan puolen peninkulman matka, mutta Luojan kiitos, hänellähän oli Polle.

Maija, joka oli aina viisas ja harkitsevainen, oli edellisenä iltana pannut hevosen liekaan vähän matkan päähän talosta. Päitset ja satula olivat juuri kumoonkaadettujen työntökärrien alla. Hän odotti hetkisen, sillä kuu paistoi juuri nyt erittäin kirkkaasti, mutta kohta tuli jälleen pimeä.

Polle satuloitiin ja Maija ohjasi sitä suitsista pitkin maissipellon reunaa, kunnes saavutti rimatelineet, joilla Jimillä ja Maunulla syksyisin oli tapana kuivata tupakanlehtiä. Siinä hän hyppäsi mustangin selkään ja antoi sen kulkea vapaasti, sillä pimeys oli niin sysimusta, että ainoastaan eläin saattoi erottaa preerialla olevat esteet.

Polle läksi reippaasti liikkeelle pää maahan päin käännettynä, milloin lyhyttä ravia, milloin seiso i hiljaa ja katseli ympärilleen. Oli noin puoliyön aika, kun Maijan silmiin osui Big Sandy Creek. Vesi välähteli laimeana ja virtasi nopeasti eteenpäin, sillä viikko sitten oli satanut rankasti Bears Paw-vuorien välillä. Se oli suuri onni, sillä virta vei nyt nopeasti Fort Bentonia kohti.

Maija otti Pollen satulan ja suitset ja laski ne kanoottiin — ne olivat kenties vielä tuonnempana tarpeen; sitten hän taputteli ystävällisesti hevosta, laskeutui veneeseen polvilleen ja ru pesi airoillaan melomaan. Kevyt kanootti soljui keskelle virtaa, pyörähti pari kertaa ympäri ja vier i sitten pitkin tummia rantoja.

Maija riisuutui. Hän tiesi, että uimaretki oli välttämätön siinä tapauksessa, että intiaanit huomaisivat hänet; veneessä hän ei missään tapauksessa uskaltanut olla, kun hänen hetkisen kuluttua piti kulkea viholisten rannalle tekemän leirivalkean ohi. Mutta mitäpä siitä, ilmah an oli leuto ja vesi lämmintä.

Sitten kanootti lähestyi vaarallista paikkaa. Maija kiskaisi pari kertaa voimakkaasti airoillaan ja veti kevyen aluksen vastakkaiselle rannalle. Sen jälkeen hän lipui hiljaa, notkeana kuin saukko veteen, piti laidasta lujasti kiinni ja pääsi näin kanootin suojassa villien leirin ohi. Hän näki joukon hevosia etujalat yhteensidottuina syövä n ruohoa ranta-äyräällä. Osa seiso i ruohikon ulkopuolella juomassa. Lied en ympärillä istui tahi seiso i joukko sulkatöyhtöisiä sotilaita kirjavissa villavaipoissaan polttaen lyhytvartisia piippujaan.

Vihdoin hän oli päässyt ohi. Hitaasti hän ohjasi uimalla kanootin maihin ja seiso i mudassa hetkisen hengähtäen; sen jälkeen hän laskeutui jälleen veneeseen polvilleen, kietoi märän ruumiinsa sadetakkiin ja meloi alaspäin.

Nopeasti vene soljui virran mukana, tarkoin täytyi väistää kaikenlaisia esteitä, kuten puunrunkoja, pajusta punottuja rysiä y. m. Silloin tällöin kuului loiskahdus aivan vierestä, niin että Maija huolestuneena lyykistyi kokoon. Mutta pelästyttäj ä oli useimmiten vain suuri rotta, joka syöksyi alas pitkält ä rantaäyräältä ja säikähti yhtä paljon kuin veneessä oleva tyttökin.

Yö oli pitkä, mutta vihdoinkin päivä ru pesi sarastamaan, taivas oli sininen ja säteilevä ja ympärillä oleva aro kasteesta kostea ja raitis. Maija otti korput ja söi aamiaisensa — vettä oli runsaasti ympärillä olevassa veneessä.

Ja sitten hän sou si edelleen. Aamupuolella Maija kuuli jyrinää ja kohinaa kaukaa edestään. Silloin hän tiesi missä oli; kohiseva paikka oli »Hevosenselkä», pitkä, kivinen koski. — Pitemmälle hän ei uskaltanut veneellä soutaa. Intiaanit saattoivat kyllä laskea keskelle kuohuja, ohjata kanoottinsa kallionkielekkeiden ja mutapenkereiden välitse, mutta Maija ei sellaista uskaltanut. Hän veti veneensä maihin, sillä hän tiesi, että lähimpien puiden peitossa asui vanha mies pienessä tuvassaan. Hän tuns i »vanhan Bobin» varsin hyvin, sillä hänen tuvassaan Maunu taatto aina levähti matkallaan Fort Bentoniin.

Maijan täytyi kiivetä ylös jyrkkää rantaa. Heti ylinnä hän näki linnakkeen punaisen, neliskulmaisen muurin sekä kaupungin talot: ja tuolla kaukana oli valtava viljamakasiini. — Se oli korkeampi kuin viisi päällekkäistä taloa, jonka vuoksi se Maijasta muistutti aivan jättiläismäistä vaatekaappia.

Ja tuolla vanhan Bobin tupa tirkisteli suurten sokerivaahterain ja kukkivien pensaiden välistä. Muutamia mustangeja kävi laitumella sen vieressä. Nähdessään ne palasi käytännöllinen Maija heti kanootilleen päin noutaen Pollen suitset ja satulan. Olihan joka tapauksessa parempi ratsastaa linnakkeeseen kuin kävellä.

Tupa oli lukossa, mies poissa. Mutta Maija houkutteli luokseen harmaan, pitkäharjaisen mustangin, hyväili ja taputteli sitä, kunnes sai pistetyksi suitset sen kuonon ja korvien yli. Mutta mistään satulasta ei hepo tahtonut tietää. Joka kerta kun tyttö koetti kietoa vatsavyön mustangin ympäri, koetti se potkaista häntä. Siitä hänen siis täytyi luopua.

No niin, osasihan Maija ratsastaa myös satulattakin. Hän talutti hevosen aavalle puuttomalle tasangolle — sen toverit seurasivat uteliaina mukana. Senjälkeen hän hyppäsi hajasäärin eläimen selkään; pekuna nousi pystyyn ja peruutui taaksepäin, mutta Maija puristautui lujasti kiinni, ja sitten sitä mentiin. Huimaavaa vauhtia mustangi vei kohti Fort Bentonia, niin että korvissa suhisi; molemmiin puolin juoksi hevosen ruskea toveri ja edellä juoksi punalaukkipäinen, hännätön mustangi — siinä vasta kumma kulkue. Heti kaupungin ulkopuolella tuli vastaan vanha mies, joka omisti molemmat hevoset ja talon, vaeltaen miettiväisenä pitkä keppi kädessään ja verkko olallaan. Hän joutui aivan suunniltaan, heilautti käsivarsiaan, ja huusi »hevosvaras» Maijan jälkeen, mutta tytön oli yhtä mahdoton pysähdyttää hevosta kuin kauempana juoksevan virran vettä. Jatkettiin matkaa ohi jättiläisen vaatekaapin, ohi talon ja kirkon ja ravintolan, halki linnakkeen portin ja suoraan suurelle harjoituspaikalle. Siellä mustangi löi toisen etujalkansa suureen pesuammeeseen ja kaatui päistikkaa, niin että Maija pyöri hietkelle.

Päästäkseen jalkeille ja tajuihinsa tarvitsi hän juuri sen verran aikaa, että sotilaat ynnä naiset ja lapset, joita tuli juosten linnakkeen muurin sisäpuolella olevista lukuisista pikku asunnoista, ehtivät ympäröidä hänet. Ja tuossa tuli itse kapteeni Douglas marssien suoraan pihan poikki ja käskien ottamaan kiinni neljä puolivilliä mustangia, jotka hyökkäilivät sinne tänne ja potkivat takajaloillaan.

Maija oli satuttanut päänsä, niin että siitä vuosi verta, ja sitäpaitsi repinyt hameensa halki, ja nyt hän seiso i villin ratsastuksen jälkeen hengästyneenä ja itkuvalmiina ja niin väsyneenä, että oli vaipua maahan.

»Kuka kumma sinä olet?» kysyi kapteeni Douglas ja pani lasit nenälleen. — »Miten ihmeessä on selitettävä, että sinä hyökkäät tänne linnakkeeseen vanhan Bobin mustangeilla?»

»Minun nimeni on Maija Berg ja tulen Jim sedän talosta, joka on alhaalla Majavanonkalon luona. — Intiaanit ampuvat meitä, niitä on aina-

kin kolmesataa, ja Sven on kuolemaisillaan, sillä minulla ei ole enää ollenkaan kiniiniä!»

»Mitä? Intiaanit — —?» — Kapteeni pyörähti kantapäillään ja huudahti: »Hohoi, Johnsson. Puhalla torveen, kiiruhda. — Kersantti Davis! Missä on kersantti Davis? No, tuossahan hän tulee — olkaa valmiit hyökkäykseen — sata miestä — viiden päivän ruokavarat satulalaukkuun, kolme sataa patruunaa joka karbiiniin — —!»

»Teemme niin, kapteeni!»

»Tunnin kuluttua joukko olkoon lähtövalmis! — No, pikku ystäväni, hän kumartui Maijaan päin, joka vähitellen oli tullut rohkeammaksi ja näytti varsin pirteältä, »tule sinä mukanani sisälle vaimoni luokse, niin vaatteilasi hieman korjataan ja saat vähän ruokaa. Ja kerro minulle siten hieman tarkemmin noista intiaaneista!»

Maija ja kapteeni Douglas menivät suoraan pihan poikki linnakkeen päällikön taloon, jossa kaunis nuori nainen odotti heitä ovella. Se oli kapteenin rouva, ja kun hän oli yhtä avulias ja kiltti kuin kauniskin, niin ei kestänyt kauan, ennenkuin Maija istui puhtaaksipestynä, ihastuneena ja nälkäisenä kuin susi aamiaispöydän ääressä, joka juuri oli valmiina.

Hän kertoi ja sõi; ja kun kertomus intiaanien hyökkäyksestä, Jim sedän talon puolustuksesta ja hänen yöllisestä matkastaan pitkin jokea oli loppunut, löi rouva Douglas kätensä yhteen:

»Mutta sinähän olet oikea sankari, Maija», huudahti hän.

»En suinkaan —» Maija tuli aivan noloksi ja väitti heikosti vastaan.

»Olet todellakin», vakuutti kapteeni. »Mutta nyt saat jäädä tänne linnakkeeseen siksi aikaa, kun me annamme punanahoille hyvän selkäsaunan.»

»Ei tule kysymykseen», selitti Maija. »Tahdon samalla päästä takaisin. Antakaa minulle vain hevonen, niin tulen kyllä mukana. Ja antakaa myöskin lääkkeitä satulalaukkuuni: älkää millään muotoa unohdako kiniiniä — muutoin Sven kuolee minulta.»

Hän näytti niin innokkaalta ja viehkeältä istuessaan haavoittunein kasvoin ja silmät täynnä kyyneliä, että rouva Douglasin täytyi nousta tuoliltaan ja mennä suutelemaan häntä.

»Sinä pidät varmaankin paljon Svenistäsi, sano, Maija», kuiskasi hän. »Ratsasta sinä vaan sotilaiden mukana, jos kestät sellaista, sinä pieni sankaritar.»

Viisi päivää oli piiritys kestänyt. Intiaanien luodit olivat repineet talon seinät ja katon; pumppu oli pirstaleina, niin ettei voinut saada vettä, ja kaksi miestä makasi haavoittuneena. Toisten mieliala oli lamassa. Koko päivään ei kuulunut yhtään pilasanaa, mutta jokaisessa paloi sellainen viha intiaaneihin, että he vetivät helpotuksen ja tyydytyksen huokauksen joka kerta, kun luoti talon ampumaluukuista osui punaisen sotilaan ruumiiseen.

Maijan katoaminen oli masentanut miehet. Jokainen oli aivan varma, että intiaanit olivat tavalla tahi toisella siepanneet uhkarohkean nuoren tytön talon edustalta. Mutta kukaan ei ymmärtänyt, miten se olisi tapahtunut tahi miksi hän oli lähtenyt kotoa.

Jim setä kuljeksi hiljaa sinne tänne alla päin ja mutisi pukinpartaansa; Maunu taatto oli siinä määrin toivoton, ettei maistanut väkeviä tippaakaan. Harris, puhvelinpyydystäjä, seisoi koko päivän ullakolla, kiroili ja ampui ja kiroili jälleen, ettei yksikään punanahkainen koskaan pääse elävänä hänen käsistään, jollei Maija tule takaisin.

Sven makasi kuumeessa hourailleen Maijasta, ja paksu Saara keittiössä huusi avukseen kaikki pyhimykset — sillä hän oli katolinen — suojelemaan rakasta tyttöä.

Oli juuri syöty aamiainen. Kaikki talon puolustajat — heitä oli nyt ainoastaan muutamia — seisivat paikoillaan ampumaluukkujen ääressä, valmiina ottamaan vastaan seuraavaa intiaanien hyökkäystä. Harris oli tapansa mukaan asettunut ylös ullakolle. Hän seisoi juuri kummas-tellen, mikä punanahkoihin nyt oli mennyt, sillä he näyttivät hyvin levottomilta. Muutamat porhalsivat pois pienillä hevosillaan, toiset kokoontuivat taajoihin parviin. Silloin kajahti äkkiä torventorahdus ja vielä toinen.

»Bentonin sotilaita! Eläköön», huusi Harris alas ullakon portaista. »Kuulitteko torven äänen?»

Alhaalla-olijat yhtyivät eläköönhuutoon, ja tuossa tuokiossa ammuttiin laukaus. Intiaanit läksivät täyttä neliä pakoon pitkin joenäyrästä. Mutta he pysähtyivät äkkiä, sillä siltäkin puolelta, »Majavanonkalosta», kajahti rämisevä merkkitoitus, siltäkin taholta ammuttiin kiväärinlaukauksia. Intiaanit olivat saarroksissa. — Ainoastaan yksi tie oli heillä avoinna, ja se vei ohi Jim sedän talon.

Viimeisen kerran ajoi koko sotakoristeissa oleva kiova-soturien parvi kuin myrskytuuli piiritettyjen ohi. Viimeisen kerran pamahtivat valkoisten kiväärit . . . Neljä punanahkaa ja kolme mustangia piehtaroi yhdessä kasassa aron ruohikossa. Ja sitten Bentonin ratsumiehet tulivat tuis-kuna voimakkailla, nopeilla teksas-hevosillaan. Etunenässä lensi kap-teeni Douglas suurella pikimustalla puhdasrotuisella ratsullaan. Hän heilutti miekkaa ja huusi: »Ei mitään armoa punaisille pedoille!» Kum-maltakin puolen ajoivat osastot talon ohi kiihkeästi ahdistuen intiaa-neja, mutta sotamiesten poistuttua seisoi hikeätippuva kimo rikkiammu-tun pumpun ääressä, ja sen selästä liukui maahan Maija ja juoksi taloa kohti päästään äänekkään riemuhuudon.

Ja nyt pyörähti paikoiltaan paksu Saara, ulos juoksivat Maunu taatto ja kaikki miehet. Voimakkaat kädet nostivat ylös Maijan, ja kun hänet kannettiin isoon saliin, kaikuivat eläköönhuudot, niin että koko talo tärisi.

Maija nauroi ja itki. Hän syleili ja suuteli Jim setää ja Maunu taattoa, juoksi sitten suoraa päätä Svenin luokse, joka istui sängyssä pystyssä ja tuijotti häneen kuumeisin silmin.

»Ah, Sven, Jumalan kiitos, että elät. — Tässä on lääkkeitä. Kiniiniä minulla on mukanaani — kaikkea mitä tarvitset! — Ah, miten olen iloinen!»

Kahdeksan vuotta on kulunut, on sunnuntai, ja kirkonkellot soivat, kaikuen yli kaupungin. Kaupungin nimi on Uusi Tukholma, eikä sen kahdessatoistatuhannessa asukkaassa ole ketään, joka ei tietäisi, että kirkonkellot soivat rikkaan perijättären Maija Bergin ja tanskalaisen kelpo arkkitehdin, nuoren Sven Holmerin häitä.

Kirkko on täynnä. Alttarin sivulla istuvat kaupungin perustaja, vanha Jim setä, ja arvoisa pormestari Maunu Berg, Maijan kasvatti-isä. Alttarin edessä seisoo pappi lukemassa siunausta morsiusparille. Sitten herra ja rouva Holmer menevät käsikädessä kirkosta, ja heidän jäljessään astuu koko morsiussaattue.

Pormestarin upeassa kodissa pidettäviin häpäivällisiin virtaa onnittelesähkösanomiamia. Niiden joukossa on lukuisia oikeasta Tukholmasta, vanhasta kaukaisesta kotimaasta, ja sitten vielä kenraalitar Douglasilta tervehdykset »sankaritar Maija Holmerille».

Mutta suurimman onnen tuottaa kuitenkin kirje ja suuri käärö, jonka päivällisen kestäessä jättävät nuorelle morsiusparille kaukaisesta Kanadasta tulleet intiaanit. Käärössä on valtava musta karhunnahka, ja kirje kuuluu näin:

»Eläköön hän, joka esti verenhimoiset kiova-punanahat ottamasta minun päänahkani kahdeksan vuotta sitten. Kauan eläköön Maija, koko Montanan uljain tyttö!

Harris puhvelinampuja.»

Vanha Rusko.

Suuren meren toisella puolella olevat Tanskan siirtolaiset ovat kelpo väkeä, useimmiten paljoa reippaampia kuin ne, jotka jäävät kotiin omaan pieneen maahansa, jossa tuskin on käsivarsille liikkumisen tilaa ja jossa kaikki polkevat toistensa varpaille.

Kaukana suurissa uusissa maissa — Amerikassa, Austraaliassa, Argentiinassa ja muissa maissa — voi kelvollinen, ututtera mies saada hedelmällistä maata melkein ilmaiseksi; hän saattaa rakentaa talonsa, viljellä maata ja tulla itsenäiseksi ainoastaan käyttämällä käsiään ja ymmärrystään. Ja sellaista tanskalaiselta siirtolaiselta tuskin puuttuu.

On erittäin hauskaa käydä katsomassa sellaisia miehiä heidän kotoaan, kaukana isänmaasta. Heidän silmänsä ovat auenneet näkemään minkä arvoinen miehen voima on; ja joskin he ajattelevat vanhaa maata rakkaudella ja joskus myöskin kaipauksella, niin ovat he kuitenkin hyvin iloisia siitä, että saapuivat näihin uusiin seutuihin, joissa onni oli heille suosiollinen.

Kaukana Kanadassa, jonkun matkan päässä suuresta Winnipegin kaupungista, kävin tapaamassa sellaista maamiestä. Hänen etunimensä oli Kristian, ja se sopii hänelle myöskin varsin hyvin tässä kertomuksessa. Hänen talonsa — farminsa, joksi siellä nimitetään suurehkoa maanviljelystilaa — oli keskellä laajoja viljavia vainioita ja kukoistavia niittyjä, missä hänen puoleensataan nousevat mustankirjavat lehensä aina vatsaan asti seisoivat ruohostossa. Peltojen pintoja leikkeliävät hopealle hohtavat, kiemurtelevat joet ja siniset pikku järvet, joissa villisorsat ja kahlaajat viettivät hauskaa elämää rantaäyryään tumman, tuuhean ruohiston reunalla.

Farmin asuinrakennus oli kivistä ja ulkokuoneet veistämättömistä hirsistä. Takana levisi kaunis puutarha, jossa monien satojen hedelmäpuiden kukat sirottivat valkoisia ja vaaleanpunaisia teriään puutarhamansikan lehdille ja viinimarjapensaihin. Oli näet toukokuu, kirkas, lämmin kevätpäivä.

Olin syönyt hyvän aamiaisen Kristianin, hänen vaimonsa ja viiden pellavatuikkaisen, punaposkisen lapsensa ynnä Thams nimisen norjalaisen isäntärengin keralla. Sitten Kristian ja minä sytytimme sikarin ja läksimme hiljaa käyskentelemään joelle vievää käytävää pitkin. Niityllä, lähellä rantaa näet seiso i farmin palkittu ori ynnä kaksi ruskeata varsaa; niitä minun luonnollisesti täytyi lähteä ihailemaan.

Kun tämä oli tehty, tahtoi Kristian minut mukaansa katsomaan lemmiä. Me emme kuitenkaan aluksi päässeet kauemmaksi kuin niityn toiseen päähän, jossa katseeni kiintyi kullanuskeaan, karvaiseen möhkäleeseen. Se alkoi liikkua, ojensi haralleen neljä kutistunutta koipeaan ja heilutti paljaaksi suittua hännäntynkänsä. Samassa seiso i edessämme pieni, ikivanha hevoskoni, joka vaivalloisesti hoiperteli Kristianin luokse ja hieroi turpaansa hänen takinhihaansa.

»Tuolle kaakille on varmaan vaikea hankkia palkintoa hevosnäytelyssä», huomautin minä. »Jollei mahdollisesti korkean iän ja rumuuden vuoksi.»

Hevonen ravisti päätään ikäänkuin olisi tahtonut olla kuulematta moitteitani. Niin teki myöskin Kristian.

»Sehän on Rusko», selitti hän, »se kuuluu perheeseen. Se on kyllä aikoinaan tehnyt tehtävänsä, joskin sitä nyt hemmoitellaan. — Kaksikymmentäviisi vuotta sitten se pelasti minun henkeni, juuri niin se teki, siksi sillä on hyvä olo nyt vanhoilla päivillään.»

Rusko höristeli pari kertaa tyytyväisenä korviaan ja ojensi jälleen jäykät jäsenensä pehmeälle ruoholle. Kristian teki samoin ja minä myös. Se juttu minun on kuultava. Ja Kristian kertoi:

»Näettekös, kun minä yli kolmekymmentä vuotta sitten isäni ja äitini keralla tulin tänne vanhalta mantereelta, oli seutu suunnilleen samankaltainen kuin se oli ollut viimeisinä tuvantena vuotena — litteä kuin pannukaakku, paljasta ruohoaavikkoa, missä kesäisin valtavat puhvelilaumat kävivät laiturilla ja susiparvet talvisin ulvoivat.

Kuuden viikon ajan me ajoimme pienillä kaksipyöräisillä rattaila Winnipegistä länteen mukanaamme kaikki mitä omistimme. Suuri vanha tamma ja Rusko — se oli siihen aikaan tuskin varsaa suurempi — vetivät rattaita, ja perässä tallusti kaksi vaunuihin sidottua lypsylehmää.

Siinä missä farmi nykyisin on, oli ryhmä sellaisia vaahteroita, joista juoksutetaan mehua, mikä sitten valmistetaan sokeriksi, ja siihen isäni päätti pysähtyä.

Meidän kolmen kädet saivat puurtaa ylen paljon, ennenkuin pieni paalumaja nousi pystyyn. Tallin, johon juuri paraiksi mahtuivat hevoset ja lehmät, me rakensimme siitä vähän matkan päähän; ja asuinrakennuksena oli yksi ainoa huone. Mutta kun talvi tuli lumiseen ja kahdenkymmenen asteen pakkasineen, olimme iloisia, että olimme katon alla; ja oikeinpa lämmintä ja suloista oli paksujen tukkiseiniä sisällä.

Kaksi kesää ja talvea meni uurtamisessa ja puurtamisessa. Maa saatiin kynnetyksi, ja kaura antoi hyvän sadon, lehmät poikivat, hevoset viihtyivät, kanalan me panimme kuntoon ja istutimme muutamia hedelmäpuita. — Onni oli meille suopea — ja sen me olimme kyllä rehellisesti ansainneet. Mutta kolmantena talvena äiti sairastui. Hän, äiti parka, oli rasittunut liiaksi ja sylki verta. Siksi oli hänet vietävä Gladstoneen saamaan lääkäriapua.

Gladstone oli siihen aikaan pieni, vähäpätöinen paikka, joka oli kohonnut noin neljän peninkulman päähän meidän farmistamme. Monta taloa siinä ei ollut, mutta kaupungissa asui lääkäri, siinä oli postikonttori ja pari kauppiasta. Sentähden Gladstoneen kuljettiin vuosittain parikymmentä kertaa — se oli meidän pääkaupunkimme — milloin reellä, milloin vaunuilla, — mikäli vuodenaika milloinkin salli.

No niin, oli sydäntalvi, äiti sairastui heti uudenvuoden jälkeen. Isä laittoi reän kuntoon olkineen, taljoineen, valjasti vanhan tamman, ja sitten matkalle yli lumenpeittämän ruohoaavikon kirkkaassa päivänpaisteessa ja kuulaassa ilmassa. Minun piti olla farmin isäntänä seuraavaan päivään, sillä ei ollut ajattelemistakaan, että tamma saamatta kunnolla levätä rekineen päivineen jaksaisi juosta takaisin.

Ei ollut helppoa minun kaltaiselleni kymmenvuotiaalle pojalle hoitaa farmia omin neuvoin; siihen olin edeltäkäsini valmistautunut, ja talvisin on paljon muutakin tehtävää kuin ainoastaan antaa eläimille ruokaa ja juomaa. Leikkitovereina minulla oli Rusko ja suuri keltakarvainen koira, jota me nimitimme Murreksi. Kun olin itkenyt kyllikseni ja jälleen saanut silmäni kuiviksi — olin näet hyvin huolissani äiti parastani — ryh-

dyin työhöni; kanat saivat tuulettautua lumessa vaunuvajan takana ja saivat hieman ylimääräistä ruokaa. Lehmät minä lypsin ja laitoin niille puhdasta. Senjälkeen Murre ja minä söimme päivällisen ja illemmällä laskimme mäkeä. Paalumajan katto yhtyi pohjoispuolelta maarajaan ja oli paksun lumen peitossa. Ullakolla oli luukku, ja siitä pääsi varsin helposti mäenlaskuradalle.

Murre oli siihen urheiluun erinomaisesti perehtynyt. Se painoi perän kattoon kuten minäkin, piti vastaan etukäpälillään, ja sitten mentiin alas vinhaa vauhtia, kunnes molemmat kaaduimme suinpäin räystäään juurella olevaan lumikinokseen. Siinä vasta oli iloa ja riemua. Murre haukkui, ja minä nauroin minkä jaksoin.

Sitten piti Ruskonkin saada leikkiä.

Minulla oli oma rekeni, jota Rusko oli tottunut vetämään. Pohjalla oli paksu olkikerros ja sen päällä vanhat, hylätyt lampaannahkavällyt. Se oli oivallinen paikka minulle ja Murrelle. Rusko ravisti takkuista päätänsä, iski sitten kavionsa maahan, ja niin vei matka pois yli valkoisen lumen, poikki jäätyneen virran. Reki heilahteli, niin että Murre putosi, mutta pian se taas oli pystyssä ja haukkui, niin että jääkylmä, kirkas ilma kajahteli.

Laakea, valkoinen maa oli jäätyneen napameren kaltainen, ja kaukaiset, huurteiset metsät näyttivät suurilta lumivuorilta. Ei taloa, ei ihmisolentoa niin pitkälle kuin silmä kantoi. Me olimme ainoat elävät olennot, Rusko, Murre ja minä.

Mutta leikki oli pian lopussa, sillä pimeä tuli varhain. Ja kun koira ja minä olimme saaneet illallisemme, tunsin itseni varsin yksinäiseksi ja alakuloiseksi paalumajassani suurella preerialla. Salvan olin lykännyt oven eteen, pieni lamppu oli sytytettynä pöydällä tulisijan edessä, jonka hehkuvilla hiilillä pienet liekit tanssivat ja hyppivät. Murre lepäsi jalkojeni juuressa, ja itse istuin tavaten vaikeasti historiaani, sillä koulutiedot eivät juuri olleet vahvimpana puolenani.

Oli alkanut tuulla lännestä, se merkitsi lumipyryä ja kovempia pakkasia. Uuninpiiput vihelsivät ja vonkuivat. Katonharjalla olevan tuuli-viirin ruosteiset saranat narisivat, niin että oikein sydäntä viilsi.

Vaivuini mietteisiini, istuin ajatellen sairasta äitiparkaani ja isääni, joka oli näyttänyt niin murheelliselta. Minua kauhistutti tuulen kamala ulvonta ja yksinäisyyteni — ja kesken kaikkea Murre ja minä yht'äkkiä kavahdimme kauhistuneina pystyyn — kuului ankara koputus ovelle.

Koira murisi ja näytti hampaitaan. Vieräs ääni kuului kovempina kuin myrskynulvonta: »Avatkaal — Avatkaa ovi, jollette tahdo, että se isketään sisään!»

Se oli raaka ja käheä ääni, ja niin uhkaavalaiselta se kuului, että aloin tuskasta vapista. Olin näet kuullut puhuttavan maankiertäjistä ja rosvojoukoista, Yhdysvalloista karanneista rikoksenteikijöistä, jotka olivat paenneet rajan yli ja pitivät hurjaa menoa Kanadan yksinäisissä taloissa.

Murre murisi, mutta minä hiivin luukulla suljetun ikkunan ääreen ja katselin ikkunanpielessä olevasta halkeamasta. En nähnyt mitään, sillä oli pilkkoisen pimeä, mutta kuulin kuiskaavia ääniä. Ja jälleen jyristettiin ovea.

»Avatkaa, tahi isken oven rikki.»

Murre haukkui ja raivosi, mutta minä tempasin hattuni, sammutin lampun, hiivin ylös ullakonportaita. Houkuttelin Murrea mukaan, mutta se vain hurjasti haukkumistaan haukkui ovella. Ja sitten kuului tähän asti niin hiljaisesta huoneesta oveen suunnattuja kirveeniskuja, ja ulkoa raakoja ääniä ja kirouksia. Ainoastaan hetkinen, ja ovi lensi natisten auki; kohta alkoi taistelu sisään murtautuvien ja koiran välillä. Senjälkeen kuului kumea kirveenisku, valitus, koriseva ääni — Murre, rakkain ystäväni, lepäsi murhattuna tuvan lattialla. Melkein suunniltani pelosta avasin kattoluukun, liu'uin alas, vierin lumeen ja juoksin taistellen myrskyä ja lumipyryä vastaan, tallia kohti. Sillä nyt minun ainoa pelastuksen toivoni riippui reestä ja Ruskosta.

Tuskin vieläkään ymmärrän miten sain reen valjastetuksi pimeässä yössä ja vapisevin käsin. Mutta se onnistui. Hiivin rekeen, Rusko ravisti pörröistä päätänsä ja läksi juoksemaan minkä lyhyet koipensa kantoivat. Ajaessamme ohi avoimen oven näin, että huone oli valaistu ja kolme miestä sisällä; yksi heistä oli mustaihoinen, neekeri. Salamannopeudella tämä kuva syöpyi sydämeeni: neekeri ja kaksi valkoista parrakasta miestä pöydälläni olevan sytytetyn lampun ympärillä — me taas keskellä pimeää yötä. Rusko ja minä — tuulen ulvoessa ympärillä ja lumen pyrytessä, niin että poskia ja silmiä kirveli.

Ensiksi Rusko juoksi niin nopeaan kuin koivista pääsi, sitten vauhti hiljeni. Varovasti pieni hevonen tallusti eteenpäin käännellen päätään ikäänkuin olisi etsinyt tietä korkeiden lumikinosten välitse. Istuin reen pohjalla ohuet köysiohjakset kädessäni. Mutta mihin päin suuntaisin matkan. Ei saattanut enää nähdä taloa, ei ollut tietä eikä polkua, ainoastaan pikimusta yö.

Minua alkoi palella, sormeni jähmettyivät pakkasessa, töin tuskin saatoin pitää ohjaksista kiinni. Silloin huomasin jotakin lämmintä poskillani; kyynel virtasivat, minä itkin surusta — eikähän ollut kummaakaan — piti hän melkein ihmeen tapahtua, jos minä pelastuisin palelemasta kuoliaaksi, kun oli huomattavasti yli kahdenkymmenen asteen pakkahanen.

Ja mihin Rusko minut vei? Osasiko se tien Gladstoneen? Niin, jolle se osannut, niin olimme hukassa molemmat, sehän oli aivan varmal!

Sidoin ohjakset reen etukulmaan, vedin hatun korvilleni ja kääriydyin vanhaan lampaannahkapeitteeseen. Luojan kiitos, että se oli mukana! Painauduin kokonaan vällyihin ja peitin itseni niin hyvin kuin saatoin. Ja siinä minä sitten lepäsin, jättäen Ruskon tehtäväksi pelastaa meidät molemmat rukoillen hartaasti Jumalaa, että hän antaisi minun päästä Gladstoneen rakastetun isäni ja äitini luokse eikä jättäisi minua paleltumaan kuoliaaksi.

Lepäsin aivan hiljaa ja kuulin miten reki liukui yli pehmeän lumipeiton; tavantakaa tunsin nytkähdyksen, kerran pysähdyttiin kokonaan, oli jouduttu kinokseen. Mutta sitten lähdettiin taas liikkeelle reen kumeasti kolahdellessa ja nytkähdellessä.

Vähitellen minulta katosi selvä tajunta siitä missä olin; kauhistus ja uupumus olivat varmaankin tuudittaneet minut uneen. Uneksin leikkiväni Murren kanssa. Me laskimme mäkeä ja huvittelimme; näin myöskin vanhempani. — Isä kantoi sairasta äitiäni rekeen, ja minä seisoin ovella itkien. Mutta äkkiä mustat neekerikasvot sukelsivat esille, kuulin pirstoavia kirveeniskuja, kuulin Murren hurjan haukunnan — —

»Hän elää tosiaankin! Hierokaa vaan — koetetaanpa saada hieman viskyä hänen suuhunsa.»

Se oli isäni ääni. Minä lepäsin sängyssä; isäni ja pieni kalju postimestari seisoivat nojautuen ylitseni ja hieroivat ruumistani lämmittävällä villahuivilla. Näin isäni hymyilevän, tuijotin hänen kyyneleisiin silmiinsä ja änkytin:

»Ryöväreitä kotona, neekeri ja kaksi valkoista, he ovat tappaneet Murren.» —

Ja sitten menetin jälleen tajuntani.

Vasta kahden päivän kuluttua minä sängyssä istuessani sain tietää mitä oli tapahtunut. Sen kertoi paksu, punaposkinen postimestarinrouva ruokkiessaan minua lämpimällä ja suloisella kauravellillä.

Vanhempani olivat tapansa mukaan menneet kaupunkiasuntoon postimestarin luokse, sillä perhe oli meidän parhaita ystäviämme. Keskellä yötä olivat kaikki pelästyneet kuullessaan jotakin jyrähtävän talon puuseinää vasten ja huomanneet Ruskon, takanaan jotakin lumikuorman näköistä, seisovan tallin vieressä, jossa hänen toverinsa, meidän vanha Hallavamme, oli saanut sijansa. Lumikuormasta — reestä — he kaivoivat esille minut melkein hengettömänä lampaannahkoihin kääriytyneenä. Oli kulunut runsaasti puoli tuntia, ennenkuin minut saatiin jälleen avaamaan silmäni ja kertomaan mitä kotona oli tapahtunut.

Sen jälkeen oli lähetetty sana kaupungin sheriffille. Hän oli koonnut kahdeksan kivääreillä ja revolvereilla varustettua miestä. Kolmessa reessä, isäni opastamana, he olivat lähteneet paalumajalle. Matka oli sujunut hyvin, sillä myrsky oli tauonnut.

Ja juuri kun aamu loi ensi sarastuksensa yli suuren lumimeren, oli joukkue piirittänyt talon.

Taistelussa, joka sitten seurasi, ampui isäni toisen parrakkaista valkoisista miehistä; toiset kaksi antautuivat, jonka jälkeen heidät sidottiin käsistä ja jaloista ja vietiin takaisin Gladstoneen.»

Kristian istui hetkisen tuijottaen eteensä.

»He olivat kai oikeita konnia, nuo kolme?» kysyin.

»He olivat tulleet yli rajan — kolme kuritushuonevankia. Olivat surmanneet vanginvartijan ja murtautuneet irti. Ryöväneet ja ryöstäneet koko Kanadan halki kulkemansa matkan. Heidän kiinniottamisestaan joi luvattu tuhannen dollarin palkinto. Puolet rahoista tuli minulle.»

»Merkillistä tosiaankin», lisäsi Kristian heti sen jälkeen, »miten onni saattaa lähestyä mitä ihmeellisimpiä teitä. Nämä rahat pelastivat äitini, hänenhän piti päästä etelään, lämpimämpään ilmastoon, saadakseen takaisin terveytensä. Ilman näitä viittäsataa dollaria emme olisi koskaan voineet hankkia hänen terveyttään takaisin.»

Sitten Kristian laski kätensä hyväillen Ruskon turvalle ja taputti sitä hellästi:

»Nyt kyllä ymmärrätte, miksi vanha Rusko on koko farmin lellilapsi.»

Etempänä näin Kristianin vaimon, joka tuli vastaamme, mukanaan koko pellavatukkainen, punaposkinen lapsiliutansa. Kaukaa tulevat äänet kuuluivat niin iloisilta, lapsennauru kajahti päivänpaisteisessa ilmassa. Katsoin Kristianiin, kauniin farmin voimakkaaseen, tyytyväiseen omistajaa n, terveeseen ja kelpo perheen päämieheen.

»Niin, Ruskoa saatte tosiaankin kiittää paljosta! Mutta itsekin olette varmaan ollut erinomaisen reipas poikal»

Mailta ja Meriltä

Seikkailukirjasarja, toimittaa Teuvo Pakkala. Kukin numero maksaa ainoastaan
..... 25 penniä

- N:o 40. **Poikien kesken.** E. Lieberathin kertomuksia.
N:o 39. **Nuoria sankareita.** Walter Christmasin kertomuksia.
N:o 38. **Pikku sankarit.** Kertomus Ranskan ja Saksan sodasta 18 0—71.
N:o 37. **Amy'n isoisä.** Kertomus.
N:o 36. **Peppino,** kertomus Italiasta.
N:o 35. **Intiaanipoika.** Kertomus kaukaisesta lännestä.
N:o 34. **Salaluukku.** Kertomus smoolantilaisinnan vaiheista.
N:o 33. **Seikkailuja Makatea-saarrella.** Kertomus Etelämereltä.
N:o 32. **Seppi Peloton.** Tarina säveltäjän nuoruudesta.
N:o 31. **Hämähäkilaakso** y. m. tarinoita.
N:o 30. **Oswego-joella.** Intiaanikertomus.
N:o 29. **Apu hädässä.** Sveitsiläisen seikkailukertomus.
N:o 28. **Rajalahden torppa.** Kertomus 1808/9 vuoden sodasta.
N:o 27. **Yö valaskalan selässä.**
N:o 26. **Susien saaliina.** Seikkailu pohjan pimeillä perillä.
N:o 25. **Aarnihauta** ja muita seikkailukertomuksia.
N:o 24. **Vuoren vanhus.** Erinomaisia eläintarinoita.
N:o 23. **Pyörremyrskyn hyvätyö.** Kaksi jännittävää kertomusta.
N:o 22. **Kohtalonsa tietä.** Kaksi kertomusta.
N:o 21. **Tiibetissä vankina.** Jännittävä kertomus retkeilijän seikkailuista.
N:o 20. **13-vuotias sankari.** Kertomus buuri-sodasta.
N:o 19. **Saarroksissa.** Ranskan ja Saksan viime sodasta.
N:o 18. **Eksyksissä präria-aavikolla.**
N:o 17. **Lumimyrskyssä.** Kolme kertomusta.
N:o 16. **Sidi Numan ja hänen hevosensa.** Kertomuksia.
N:o 15. **Nini.** Kertomus Ranskan vallankumousajoilta.
N:o 14. **Kaksijalka.** Kertomus siitä miten ihminen on tullut luomakunnan herraksi.
N:o 13. **Apahien hyökkäys.** Seikkailuja kaukaisessa lännessä.
N:o 12. **Yö metsästäjän kodissa.** Neljä seikkailurikasta kertomusta.
N:o 9—11. **Nansenin pohjoisnaparetkiltä.** N:o 9. Laivalla napameritse. N:o 10. Suksilla ja kajakilla. N:o 11. Talvea saarella nimettömällä.
N:o 8. **Musta kalerilaiva.** Merikertomus v:lta 1599.
N:o 7. **Tito.** Jännittävä kertomus arosudesta.
N:o 6. **Ihmeitten maassa.** Kreikkalaisia satuja.
N:o 5. **Ksi-Ksin luolan ihmelukko.** Itämaalainen seikkailukertomus.
N:o 4. **Kylmä sydän.** Peikkotarina.
N:o 3. **Aamukellot.** Tarina uljaasta Veronika-neidosta.
N:o 2. **Taistelu paalumajalla.** Kertomus Amerikan aarniometsistä.
N:o 1. **Karkuri.** Kertomus Tyynenmeren saarelta.

.....
Kustannusosakeyhtiö Otava, Helsingissä